

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.3.5.2025

**Pan
Dawid Koźmiński
Burmistrz Recza**

Urząd Miejski w Reczu
ul. Ratuszowa 17, 73-210 Recz

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/082 – Ochrona rzeki Iny i jej dopływów przed zanieczyszczeniami

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Reczu, ul. Ratuszowa 17, 73-210 Recz ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dawid Koźmiński, Burmistrz Recza ² , od 7 maja 2024 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Wiesław Łoński, Burmistrz Recza, od 8 grudnia 2014 r. do 6 maja 2024 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Gospodarka wodno-ściekowa, utrzymanie czystości i porządku oraz działania na rzecz ochrony rzeki lny i jej dopływów przed zanieczyszczeniami.
Okres objęty kontrolą	1 stycznia 2022 r. do zakończenia czynności kontrolnych ³ .
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Artykuł 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie.
Kontrolerzy	Marta Górską-Jaś, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/28/2025 z 14 stycznia 2025 r. Hubert Szreder, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/24/2025 z 14 stycznia 2025 r.

(akta kontroli str. 1-2, 10-15)

¹ Dalej: Urząd.

² Dalej: Burmistrz.

³ 28 kwietnia 2025 r.; dalej: okres objęty kontrolą.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

OCENA OGÓLNA

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

Gmina Recz⁶ realizowała zadania w zakresie gospodarki ściekowej, utrzymania czystości i porządku oraz ochrony środowiska, jednak nie zawsze odbywało się to prawidłowo i rzetelnie, w tym z uwzględnieniem zapewnienia ochrony rzeki Iny przed zanieczyszczeniami.

W okresie objętym kontrolą przedmiotowe zadania były wykonywane zarówno w Urzędzie, jak i przez Zakład Usługowo-Handlowy „Komunalnik” Sp. z o.o. w Reczu⁷, której użyczono gminną infrastrukturę kanalizacyjną. Gmina nie posiadała wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń kanalizacyjnych. W latach 2022-2025 zrealizowano inwestycje polegające na wybudowaniu stacji zlewnej⁸ oraz odcinków kanalizacji deszczowej. W trakcie realizacji pozostaje inwestycja zaplanowana w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych⁹, dotycząca budowy drugiej oczyszczalni ścieków wraz z kanalizacją sanitarną¹⁰. Powyższe podjęte przez Gminę działania Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie. Funkcjonująca w Reczu oczyszczalnia ścieków zapewniała możliwość odebrania i oczyszczania ścieków wytworzonych na obszarach skanalizowanych i nieskanalizowanych Gminy.

Gmina posiadała Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy¹¹, jednakże nie zawierał on jednoznacznego określenia częstotliwości opróżniania z osadów ściekowych zbiorników z oczyszczalni przydomowych. Prowadzona w Urzędzie ewidencja zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków nie zawierała kompletnych, aktualnych i wymaganych ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach¹² danych, co utrudniało sprawowanie przez Gminę należytego nadzoru nad gospodarką ściekową na terenach nieskanalizowanych. Analiza składanych przez podmioty prowadzące działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych kwartalnych sprawozdań wykazała, że w ewidencji nie ujęto co najmniej 58 zbiorników bezodpływowych oraz 29 przydomowych oczyszczalni ścieków (co stanowiło odpowiednio 29% oraz 41% ogółu ujętych w ewidencji). Jednocześnie stwierdzono brak weryfikacji, przekazywanych do Urzędu ww. sprawozdań. Pomimo, iż połowa ze zbadanych sprawozdań (11 z 22) była niekompletna i sporządzona niezgodnie z ustawą o utrzymaniu w czystości, nie wzywano przedsiębiorców do ich poprawienia lub uzupełnienia.

W okresie objętym kontrolą nie sprawowano, stosownie do art. 5 ust. 6 ustawy o utrzymaniu czystości, należytego i skutecznego nadzoru nad realizacją obowiązków przez właścicieli nieruchomości. Dotyczyło to w szczególności: wyposażenia nieruchomości w zbiornik bezodpływowy nieczystości ciekłych lub w przydomową oczyszczalnię ścieków bytowych, ich gromadzenia oraz

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dalej: Gmina.

⁷ Utworzonej przez Gminę na podstawie uchwały nr XVIII/126/04 Rady Miejskiej w Reczu z 30 kwietnia 2004 r., wszystkie udziały w kapitale zakładowym Spółki objęte zostały przez Gminę; dalej: ZUH Komunalnik lub Spółka.

⁸ Zlokalizowanej w Reczu przy ul. Chyżej.

⁹ Dalej: KPOŚK.

¹⁰ Budowa oczyszczalni ścieków wraz z kanalizacją sanitarną oraz modernizacją stacji uzdatniania wody w m. Pomień, gmina Recz w systemie zaprojektuj i wybuduj, planowany termin zakończenia inwestycji 31 grudnia 2026 r.

¹¹ Wprowadzony uchwałą nr XXVIII/133/21 Rady Miejskiej w Reczu z 25 lutego 2021 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Recz; dalej: Regulamin utrzymania czystości i porządku.

¹² Dz.U. z 2024 r. poz. 399, ze zm.; dalej: ustawa o utrzymaniu czystości.

opróżniania; nadto podłączenia się do istniejącej kanalizacji sanitarnej. W takim przypadku Burmistrz nie wszczynał postępowań administracyjnych zmierzających do wydania decyzji nakazujących właścicielowi nieruchomości wykonanie takiego obowiązku. W Urzędzie nie opracowano, zgodnie z art. 6 ust. 5aa¹³ ww. ustawy planu kontroli, określającego co najmniej wykaz podmiotów podlegających kontroli. Poza jedną kontrolą, pracownicy Urzędu nie kontrolowali sposobu postępowania przez właścicieli nieruchomości z nieczystościami ciekłymi. Nie realizowano także obowiązku sprawozdawczego dotyczącego gospodarowania nieczystościami ciekłymi.

Projekt uchwały w zakresie wymagań, jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia na opróżnianie zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych, o której mowa w art. 7 ust. 3a ustawy o utrzymaniu czystości, został skierowany pod obrady Rady Miejskiej w Reczu dopiero w toku kontroli NIK, a uchwałę podjęto 26 lutego 2025 r. W Urzędzie nie prowadzono, wymaganej ustawą o utrzymaniu czystości, ewidencji udzielonych i cofniętych zezwoleń na opróżnianie zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych; ewidencja taka została sporządzona dopiero w toku kontroli NIK. Analiza trzech, wydanych w okresie objętym kontrolą, ww. zezwoleń nie wykazała nieprawidłowości w ich udzieleniu.

Sprawowany przez Gminę nadzór właścicielski nad ZUH Komunalnik był nierzetelny. Pomimo braku realizacji przez Spółkę obowiązku, określonego w pozwoleniu na zbiorowe odprowadzanie ścieków, przedkładania Burmistrzowi informacji o: realizacji skarg i wniosków, występujących awariach, wnioskach pokontrolnych z przeprowadzonych kontroli zewnętrznych, jakości usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz zbiorowego odprowadzania ścieków, Urząd nie wzywał Spółki do ich przedłożenia.

Gmina do 30 maja 2024 r. oraz do 14 stycznia 2025 r. nie posiadała odpowiednio Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego¹⁴ oraz aktualnego Gminnego Planu Zarządzania Kryzysowego¹⁵, wymaganego ustawą z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym¹⁶. W przypadku uzyskania pisemnych informacji z Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Szczecinie¹⁷ o wysokim stężeniu wskaźników chemicznych w rzece Ina, Urząd podjął adekwatne działania w celu zlokalizowania, a następnie wyeliminowania źródła dopływu do Gminy przedmiotowych związków.

Gmina nie zapewniła przeprowadzenia raz na pięć lat okresowych kontroli budowlanych sieci kanalizacyjnych, pomimo takiego obowiązku określonego w art. 62 ust. 1 pkt 2) ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane¹⁸. Nie posiadała pozwoleń wodnoprawnych wymaganych na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne¹⁹ na odprowadzanie wód opadowych i roztopowych do wód i urządzeń wodnych²⁰. Ponadto stwierdzono odprowadzanie gminną siecią kanalizacji sanitarnej z budynków położonych

¹³ Wejście w życie 9 sierpnia 2022 r.

¹⁴ Dalej: Gminny Zespół ZK.

¹⁵ Dalej: Gminny Plan ZK.

¹⁶ Dz. U. z 2023 r. poz. 122, ze zm.; dalej: ustawa o zarządzaniu kryzysowym.

¹⁷ Dalej: WIOŚ.

¹⁸ Dz. U. z 2025 r. poz. 418; dalej: ustawa Prawo budowlane.

¹⁹ Dz. U. z 2024 r. poz. 1087, ze zm.; dalej: ustawa Prawo wodne.

²⁰ Z wyjątkiem decyzji Dyrektora Zarządu Zlewni w Stargardzie z 12 grudnia 2022 r., znak: SZ.ZUZ.3.4210.186.4.2022.JM na wykonanie urządzenia wodnego, tj. wylotu W1, służącego do odprowadzania wód opadowych lub roztopowych do cieku Kanału Słutowo.

w miejscowościach Sulibórz oraz Pomień ścieków bytowych do środowiska bez ich oczyszczenia.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego.

OBSZAR

1. Gospodarka wodno-ściekowa, utrzymanie czystości i porządku oraz działania na rzecz ochrony rzeki Iny i jej dopływów przed zanieczyszczeniami.

1.1 Funkcjonowanie systemu zbiorowego odprowadzania ścieków oraz odbioru nieczystości ciekłych i osadów ściekowych z instalacji przydomowych oczyszczalni ścieków oraz ochrona rzeki Iny i jej dopływów przed zanieczyszczeniami.

Opis stanu faktycznego

1. Zadania w zakresie gospodarki ściekowej i ochrony środowiska były realizowane w latach 2022-2025 zarówno w Urzędzie, jak i przez ZUH Komunalnik.

Zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym Urzędu²¹ w strukturze Urzędu funkcjonowało samodzielne stanowisko ds. Ochrony Środowiska, Drogownictwa, Gospodarki i Infrastruktury Komunalnej (BM). Do zakresu zadań ww. stanowiska należało m.in.:

- prowadzenie spraw z zakresu ochrony i kształtowania środowiska, w tym m.in.: wydawanie decyzji w sprawach dotyczących ochrony środowiska; kontrola spełniania wymagań ochrony środowiska przez gminne jednostki organizacyjne i osoby fizyczne; współpraca i współdziałanie z organami Państwowej Inspekcji Sanitarnej i Państwowej Inspekcji Ochrony Środowiska oraz innymi organami w sprawach związanych z ochroną środowiska i ochroną przyrody; popularyzacja i programowanie zasad i celów ochrony przyrody;
- utrzymanie czystości i porządku w Gminie;
- gospodarka wodno-ściekowa;
- wyposażanie gruntów w urządzenia komunalne;
- nadzorowanie podmiotów realizujących zadania własne gminy w zakresie funkcjonowania oczyszczalni ścieków, realizacji ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.

Dodatkowo do zadań pracownika na Samodzielnym Stanowisku ds. Rolnictwa i Działalności Gospodarczej należało m.in. wykonywanie zadań wynikających z prawa wodnego. Zgodnie z uchwałą powołującą Spółkę²² przedmiotem jej działalności było realizowanie zadań własnych Gminy, tj. bieżące i nieprzerwane zaspakajanie zbiorowych potrzeb ludności, w tym: pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody, odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, zbieranie odpadów innych niż niebezpieczne, rekultywacja i zarządzanie nieruchomościami wykonywane na zlecenie.

(akta kontroli str. 16-25, 124-125)

W sprawie braku posiadania całościowej koncepcji usuwania i oczyszczania ścieków w Gminie Burmistrz wyjaśnił: *inwestycje dotyczące gospodarki ściekowej zdeterminowane są potrzebami wynikającymi ze złego stanu technicznego*

²¹ Wprowadzonym zarządzeniem Burmistrza nr 152/2024 z 16 września 2024 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego w Urzędzie Miejskim w Reczu (ze zm.) W okresie objętym kontrolą obowiązywało ponadto: zarządzenie Burmistrza nr 179/2015 z 31 grudnia 2015 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Reczu (ze zm.) oraz zarządzenie Burmistrza nr 6/2022 z 10 stycznia 2022 r. w sprawie ustalenia Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Reczu (ze zm.).

²² Uchwała nr XVIII/126/04 Rady Miejskiej w Reczu z 30 kwietnia 2004 r.

infrastruktury, dofinansowaniami zewnętrznymi i wielkością środków finansowych, potrzebą dostosowania obecnej infrastruktury do obowiązujących przepisów i norm. Gmina Recz tworząc każdorazowo nowy budżet zakłada aspekty powyżej wymienione. Gmina Recz nie posiada aktualnego planu inwestycyjnego.

(akta kontroli str. 690)

Gmina, na podstawie umów użyczenia²³ przekazała Spółce na czas nieograniczony budynki i budowle infrastruktury komunalnej oraz urządzenia i wyposażenie komunalne stanowiące własność Gminy, w tym m.in. sieć kanalizacji wodociągowej, sanitarnej oraz odcinki kanalizacji deszczowej²⁴. Zgodnie z ww. umowami ZUH Komunalnik zobowiązał się do korzystania z przedmiotu umowy na własny koszt, dokonywania remontów i bieżących napraw związanych z utrzymaniem w należytym stanie. Gmina zastrzegła sobie prawo do bieżącej kontroli przedmiotu umowy.

Ponadto Gmina corocznie zawierała ze Spółką umowy²⁵, na podstawie których powierzano jej zadania m.in. w zakresie bieżącej konserwacji i płukania kanalizacji deszczowej, tj. utrzymania ciągłej drożności, bieżących napraw i oczyszczania studni kanalizacyjnych, regularnego dokonywania przeglądów studni oraz remontów hydrantów, utrzymania sprawności oraz badania ich przepustowości.

(akta kontroli str. 126-181, 186-217, 643)

W okresie objętym kontrolą w Gminie obowiązywała uchwała nr XXVII/127/20 Rady Miejskiej w Reczu z 21 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Recz²⁶ (o równoważnej liczbie mieszkańców 3600²⁷) oraz uchwała nr VII/45/24 Rady Miejskiej w Reczu z 18 grudnia 2024 r. w sprawie zmiany uchwały w sprawie wyznaczenia aglomeracji Recz²⁸. Zgodnie z treścią uchwały zmieniającej wyznaczono Aglomerację Recz²⁹ o RLM 3 566 z mechaniczno-biologiczną oczyszczalnią ścieków³⁰ zlokalizowaną w miejscowości Recz z bezpośrednim odbiornikiem ścieków oczyszczonych w postaci rowu melioracyjnego oraz projektową maksymalną wydajnością 6 500 RLM. Według ww. uchwały w granicach aglomeracji Recz nie było zlokalizowanych zakładów przemysłowych odprowadzających ścieki do systemu kanalizacji zbiorczej oraz nie planowano podłączenia nowych zakładów przemysłowych do ww. systemu.

Burmistrz w kwietniu 2022 r. i 2024 r. na podstawie art. 92 ustawy Prawo wodne, dokonał przeglądów obszarów i granic aglomeracji Recz, zgodnie z którymi procent skanalizowania w aglomeracji Recz wynosił odpowiednio: 98,17% i 93,92%. Z uwagi, iż przeprowadzony w kwietniu 2024 r. przegląd wskazywał,

²³ Z 1 lipca 2004 r., z 1 sierpnia 2010 r. (nr 02/10), z 2 maja 2012 r. (nr 1/2012) wraz z aneksami nr 1/2013 z 1 października 2013 r. i nr 2/2014 z 3 lutego 2014 r. oraz protokołami przekazania środków trwałych i arkuszami spisu z natury.

²⁴ O łącznej długości 740,5 m.

²⁵ Umowy nr: BM/7031/3/2022, BM/6232/3/2022 (z mocą obowiązująca od 1 stycznia 2023 r.), BM/6232/3/2024 oraz BM/6232/4/2025 wraz z załącznikami określającymi zasady konserwacji i bieżącego utrzymania kanalizacji deszczowej.

²⁶ Dalej: uchwała o ustanowieniu aglomeracji. W skład aglomeracji wchodziły miejscowości: Recz, Sicko, Sokoliniec, Nętkowo i Grabowiec. W skład Gminy Recz wchodziło 15 sołectw: Grabowiec, Jarostowo, Lubieniów, Nętkowo, Pamięcin, Pomień, Rajsko, Rybaki, Sicko, Słutowo, Sokoliniec, Sulibórz, Suliborek, Wielgoszcz i Żeliszewo.

²⁷ Dalej: RLM.

²⁸ W zakresie wielkości RLM oraz przebiegu jej granic po przeprowadzonym przeglądzie aglomeracji z kwietnia 2024 r., w którym procent skanalizowania aglomeracji Recz wyniósł 93,92%; dalej: uchwała zmieniająca.

²⁹ Położoną w gminie Recz, powiat choszczeński, województwo zachodniopomorskie, obejmującą swym zasięgiem miejscowości: Recz, Sokoliniec, Sicko, Grabowiec, Nętkowo.

³⁰ Działającą na podstawie pozwolenia wodnoprawnego znak SZ.ZUZ.3.421.71.4.2019.JF4 z 13 stycznia 2020 r., zlokalizowaną w Reczu na działce o nr ewidencyjnym 432/10.

iż wyposażenie aglomeracji w systemy zbierania ścieków komunalnych nie spełnia wymogu art. 3 Dyrektywy Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych³¹ (nie gwarantowały przynajmniej 98% poziomu obsługi), zaistniała konieczność zmiany obszarów i granic aglomeracji. Przeprowadzony w sierpniu 2024 r. kolejny przegląd wykazał procent skanalizowania na dopuszczającym poziomie 98,46%.

(akta kontroli str. 26-44, 45-84, 85-87, 443-447)

Gmina, zgodnie z wymogiem art. 89 ust. 1 ustawy Prawo wodne, przedkładała Państwowemu Gospodarstwu Wodnemu Wody Polskie³² corocznie, nie później niż do 28 lutego, sprawozdania z realizacji KPOŚK za rok ubiegły. Według złożonych przez Gminę sprawozdań za lata 2022-2024, za wyjątkiem inwestycji polegającej na rozbudowie i modernizacji oczyszczalni ścieków³³, nie planowano nowych inwestycji w zakresie budowy/modernizacji sieci kanalizacyjnych lub oczyszczalni ścieków. W sprawie niezrealizowania zaplanowanej ww. inwestycji Burmistrz wyjaśnił, że: *z uwagi na brak własnych środków finansowych i braku dofinansowań zewnętrznych modernizacja i rozbudowa nie doszła do skutku. Gmina Recz nie zleciła przygotowania dokumentacji projektowej z uwagi na brak środków.*

(akta kontroli str. 88-92, 558, 560)

Całkowita długość sieci kanalizacyjnej, w tym sanitarnej, ogólnospławnej i deszczowej w aglomeracji Recz³⁴ wynosiła według stanu na koniec roku: 2022 i 2023 – 37,1 km (w tym 21,4 km sanitarnej, 14,5 km ogólnospławnej i 1,2 km deszczowej) oraz 2024 – 40,0 km (w tym 21,4 km sanitarnej³⁵, 14,5 km ogólnospławnej³⁶ i 4,1 km deszczowej). Zwiększenie długości kanalizacji deszczowej było wynikiem przebudowy/budowy dróg gminnych w Reczu, zakończonej w 2024 r.³⁷

(akta kontroli str. 27, 46, 646, 648-649)

Ekspluatowana przez ZUH Komunalnik oczyszczalnia ścieków, oczyszczała ścieki doprowadzane siecią kanalizacji grawitacyjno-tłoczonej z terenu m. Recz oraz wsi Nętkowo, Grabowiec, Sokoliniec i Sicko. Według projektu przepustowość dobową oczyszczalni wynosiła 2 200 m³, a pozwolenie wodnoprawne na wprowadzanie oczyszczonych ścieków określało roczną maksymalną ilość ścieków na poziomie 602 300 m³. Średnioroczna przepustowość ww. oczyszczalni wynosiła 547,5 tys. m³ w latach 2022-2023 oraz 549 tys. m³ w 2024 r. Z kolei ilość ścieków dopływających do oczyszczalni wyniosła: 98,88 tys. m³ w 2022 r. (w tym 92,80 tys. m³ odebranych przez system kanalizacji zbiorczej oraz 6,08 tys. m³ dowiezionych taborem asenizacyjnym), 152,06 tys. m³ w 2023 r. (w tym odpowiednio 128,71 tys. m³ oraz 23,35 tys. m³) – wzrost o 53,5%, oraz 334,47 tys. m³ w 2024 r. (w tym odpowiednio 300,16 tys. m³ oraz 34,31 tys. m³) – wzrost o 119,7%. Powyższe wskazywało, że przepustowość oczyszczalni ścieków zapewniała możliwość odebrania i oczyszczenia ścieków wytworzonych na obszarach skanalizowanych i nieskanalizowanych terenu Gminy.

(akta kontroli str. 47, 389-390, 443-447)

W sprawie przyczyn wzrostu ilości ścieków odebranych w ciągu roku przez system kanalizacji zbiorczej na przestrzeni lat 2022-2024 (tj. odpowiednio:

³¹ Dz. Urz. WE L 135/40 z 30.05.1991, dalej: Dyrektywa 91/271/EWG.

³² Dalej: Wody Polskie lub PGW WP.

³³ W Reczu przy ul. Szumin, termin zakończenia według VI aktualizacji KPOŚK to 31 grudnia 2020 r.

³⁴ Według uchwały o ustanowieniu aglomeracji oraz uchwały zmieniającej.

³⁵ W tym sanitarna sieć: grawitacyjna 7,5 km, ciśnieniowa 13,9 km.

³⁶ W tym ogólnospławna sieć: grawitacyjna 7,5 km, ciśnieniowa 7,0 km.

³⁷ Ul. Wolności, ul. Różana oraz Osiedle Dolinki.

92,80 m³, 128,71 m³, 300,16 m³) w sytuacji zmniejszającej się liczby mieszkańców Gminy Burmistrz wyjaśnił: *wzrost wynika z przedostania się do kanalizacji i studzienek kanalizacji sanitarnej wód roztopowych, wód opadowych oraz infiltracji kanałów ściekowych, co prowadzi do wymywania gruntów, a w konsekwencji do osiadania studni i kanałów.* Jednocześnie przedstawił notatkę służbową³⁸ spisaną przez pracowników ZUH Komunalnik, z której wynikało, że fakt opadów deszczu wprost przekładał się na większą ilość ścieków wpływających siecią kanalizacji sanitarnej.

(akta kontroli str. 389, 559, 560-564)

W sprawie przyczyn wzrostu ilości nieczystości ciekłych (ścieków bytowych i komunalnych) odebranych w ciągu roku (bez ścieków odprowadzanych siecią kanalizacyjną) na przestrzeni lat 2022-2024 (tj. odpowiednio: 6,08 tys. m³, 23,35 tys. m³, 34,31 tys. m³) Burmistrz wyjaśnił: *przyczyną wzrostu jest zwiększenie ilości dostarczanych ścieków przez firmy zewnętrzne, np. (...) dostarczył w 2022 r. – 3 624 m³, w 2023 r. – 21 048,35 m³, w 2024 r. – 31 959,85 m³.* Ww. ilości ścieków pochodziły spoza Gminy i przyjmowane były przez Spółkę na podstawie umowy o wprowadzenie nieczystości ciekłych do stacji zlewnej z 17 maja 2022 r. zawartej przez ówczesnego Prezesa ZUH Komunalnik. W sprawie okoliczności, w jakich Burmistrz powziął informację o zawarciu ww. umowy Burmistrz wyjaśnił, że: *nie posiadam informacji dotyczącej okoliczności zawarcia umowy ze spółką (...) jak wynika z samej umowy, zawarł ją Prezes ZUH Komunalnik.*

(akta kontroli str. 389, 473-479, 559, 561)

W listopadzie 2023 r. uruchomiono stację zlewną w Reczu³⁹, spełniającą wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 4 sierpnia 2023 r. w sprawie warunków wprowadzania nieczystości ciekłych do stacji zlewnych⁴⁰. Uchwałą nr VII/44/24 Rady Miejskiej w Reczu z 18 grudnia 2024 r. wyrażono zgodę na wniesienie na rzecz ZHU Komunalnik aportu w postaci dodatkowej przepompowni ścieków wraz z osadnikiem i kratkami, punktu zlewnego ścieków dowożonych, zewnętrznej infrastruktury technicznej sieci i instalacji wodno-kanalizacyjnej.

(akta kontroli str. 218-219, 387, 389, 568-584, 649-650)

Przed uruchomieniem ww. stacji zlewnej Spółka przyjmowała nieczystości ciekłe w punktach zlewnych⁴¹ niespełniających wymogów określonych w rozporządzeniach Ministra Infrastruktury w sprawie warunków wprowadzania nieczystości ciekłych do stacji zlewnych⁴². W sprawie sposobu przyjmowania nieczystości ciekłych z terenu Gminy przed uruchomieniem stacji zlewnej w 2023 r. Burmistrz wyjaśnił: *Z informacji jakie posiada Gmina (...) na terenie obecnie istniejącej przepompowni na ul. Chyżej znajduje się obiekt przepompowni obecnie wyłączony z eksploatacji, przy którym znajdowała się studnia z siecią kanalizacji miasta, która w tamtym czasie pełniła funkcję punktu zlewnego. Ścieki z wozów asenizacyjnych trafiały przez przepompownię do oczyszczalni ścieków. Nie spełniało to obecnych wymogów.*

(akta kontroli str. 594, 597)

Gmina nie posiadała wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń kanalizacyjnych, o którym mowa w art. 21 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu,

³⁸ Z 28 lutego 2025 r.

³⁹ Ul. Chyża, działki o nr ewidencyjnych 404 i 405.

⁴⁰ Dz. U. poz. 1716; dalej: rozporządzenie w sprawie wprowadzania nieczystości ciekłych.

⁴¹ Znajdujących się przy ul. Chyżej i na terenie oczyszczalni przy ul. Szumin w Reczu.

⁴² Z 17 października 2002 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 939 obowiązywało do 11 września 2023 r.) oraz z 4 sierpnia 2023 r.

a ZUH Komunalnik takiego planu nie opracował. Spółka wskazała⁴³, że z uwagi na brak środków finansowych nie opracowywała projektów takich planów, a inwestycje związane z gospodarką wodno-kanalizacyjną na terenie Gminy prowadzi Gmina. Burmistrz wyjaśnił, że: *wszelkie potrzeby budowy urządzeń kanalizacyjnych są realizowane przy pojawiających się dofinansowaniach.*

(akta kontroli str. 565, 566-567)

Koordinacja działań służb gminnych i innych właścicieli sieci z działaniami przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego podczas planowania i prowadzenia robót może przynieść istotne korzyści. W realizacji uzasadnionej spójności inwestycji przedsiębiorstwa z rozwojem gminy mogą pojawić się bowiem istotne rozbieżności interesów, wynikające często z ograniczonych środków przeznaczonych na finansowanie inwestycji. W interesie gminy jest nakłonienie przedsiębiorstwa do realizacji zadań rozwojowych zapewniających przemysłową lub mieszkaniową rozbudowę gminy, natomiast przedsiębiorstwo, obowiązane do zapewnienia jakości i ciągłości usług, może potrzebować nakładów na modernizację istniejących systemów. W takich sytuacjach konieczne jest nie tylko okresowe weryfikowanie zgodności zamierzeń wymuszone zatwierdzeniem planu, ale bieżące uzgadnianie działań i ewentualne przejmowanie finansowania części zadań rozwojowych z budżetu gminnego⁴⁴.

W sprawie podejmowanych działań w celu ograniczenia ilości wód opadowych i roztopowych odprowadzanych systemami kanalizacji deszczowej zamkniętej na rzecz ich miejscowego zagospodarowania Burmistrz wyjaśnił, że: *nie prowadzono miejscowego zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, ale zastosowano płyty ażurowe w drogach z podbudową przepuszczalną umożliwiającą kumulację wody w gruncie ul. Podgórznej oraz ul. M. Reja w Reczu.*

(akta kontroli str. 4, 387)

2. Gmina posiadała aktualny, pozytywnie zaopiniowany przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Choszcznie⁴⁵ Regulamin utrzymania czystości i porządku. Zgodnie z § 22 i § 24 ww. regulaminu opróżnianie zbiorników bezodpływowych i oczyszczalni przydomowych miało odbywać się na podstawie zamówienia właściciela nieruchomości, złożonego do podmiotu uprawnionego. Właściciele nieruchomości wyposażonych w zbiorniki bezodpływowe byli zobowiązani opróżniać je z częstotliwością i w sposób gwarantujący, że nie nastąpi wypływ ze zbiorników, zwłaszcza wynikający z ich przepełnienia, a także zanieczyszczenia powierzchni ziemi i wód podziemnych, jednakże nie rzadziej niż raz na pół roku. W sprawie podstawy na jakiej przyjęto ww. częstotliwość opróżniania zbiorników bezodpływowych Burmistrz wyjaśnił: *Analiza zapisu - nie rzadziej niż raz na pół roku wynika z wielkości zbiorników bezodpływowych i możliwości przetrzymywania nieczystości ciekłych. Regulamin uzgodniono z PPIS w Choszcznie.*

W Regulaminie utrzymania czystości i porządku nie określono wymogu szczelności zbiorników bezodpływowych, nie zawarto odniesienia do wymagań technicznych, wobec tego typu urządzeń oraz powiązania minimalnej częstotliwości ich opróżniania z ilością zużytej wody i pojemnością zbiornika.

W sprawie braku ww. zapisów Burmistrz wyjaśnił: *Regulamin określa zasady i sposób korzystania z urządzeń (...). Niektóre zapisy wymagają doprecyzowania*

⁴³ Zgodnie z informacją uzyskaną w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

⁴⁴ P. Michalski (red.), Ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Komentarz, Warszawa 2022.

⁴⁵ Opinia sanitarna z 4 grudnia 2020 r. HK.9011.1.7.2020.

częstotliwości wywozów. Istniejące w Gminie zbiorniki bezodpływowe powstały w latach 70-90 i były dostosowane do wcześniejszych obowiązujących przepisów. Obecna technologia i wymogi dopuszczają tylko zbiorniki certyfikowane PCV i betonowe, stalowe z powłoką antykorozyjną. Wykonanie oczyszczalni przydomowych jest poprzedzone obowiązkiem uzyskania decyzji o warunkach zabudowy oraz dokonaniem zgłoszenia w Starostwie (...). Na tym etapie jest podjęta weryfikacja według aktualnych przepisów.

Zgodnie z ww. Regulaminem częstotliwość opróżniania z osadników ściekowych zbiorników oczyszczalni przydomowych miała wynikać z ich instrukcji eksploatacji, przedłożonej po oddaniu do eksploatacji danej instalacji oraz na żądanie organu gminy, co było sprzeczne z art. 4 ust. 2 pkt 3) ustawy o utrzymaniu czystości. Zagadnienie opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 93-106, 538, 544, 687, 690)

W Urzędzie prowadzono ewidencję zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków (tabele Exel), w której według stanu na 18 lutego 2025 r.⁴⁶ ujęto 198 zbiorników bezodpływowych oraz 70 przydomowych oczyszczalni ścieków. Analiza kwartalnych sprawozdań przedkładanych przez podmioty prowadzące działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych wykazała, że w ewidencji nie ujęto co najmniej 58 zbiorników bezodpływowych oraz 29 przydomowych oczyszczalni ścieków (co stanowiło odpowiednio 29% i 41% ogółu ujętych w ewidencji), w jednym przypadku brak było możliwości identyfikacji jakie urządzenie znajduje się na nieruchomości. Zagadnienie to przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 369-375, 585-590)

Ponadto oględziny NIK⁴⁷ ww. ewidencji wykazały, że ewidencje zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków zawierały informacje w zakresie: województwa, powiatu, gminy, miejscowości, kodu, ulicy, nr budynku oraz nr działki, obrębu, nazwy miejscowości, ilości użytkowników, typu oczyszczalni, pojemności (m³), przepustowości, odbiornika, roku uruchomienia. Ww. ewidencje nie były prowadzone w wymaganej szczegółowości oraz nie zawierały kompletnych i aktualnych danych, o których mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1, 2 i 4 ustawy o utrzymaniu czystości. Zagadnienia te przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W ewidencji nie stwierdzono zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków znajdujących się na terenach ogrodów działkowych. Zastępca Burmistrza wyjaśniła, że: *na terenie m. Recz zlokalizowane są ogrody działkowe w ilości 402 działek. Na terenach działkowych nie zlokalizowano zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków.*

(akta kontroli str. 369-375, 559, 561)

W okresie objętym kontrolą pracownicy Urzędu przeprowadzili jedną kontrolę⁴⁸ na podstawie art. 6 ust. 5a ustawy o utrzymaniu czystości, która potwierdziła

⁴⁶ Data przeprowadzonych przez NIK oględzin.

⁴⁷ Przeprowadzone 18 lutego 2025 r.

⁴⁸ Potwierdzoną protokołem kontroli z 15 października 2024 r. Zakres przedmiotowy kontroli obejmował: sprawdzenie wyposażenia nieruchomości w zbiornik bezodpływowy lub w przydomową oczyszczalnię ścieków; stwierdzenie posiadania przez właścicieli nieruchomości umowy zawartej z przedsiębiorcą świadczącym usługi opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych na terenie Gmin; udokumentowanie wykonania obowiązku pozbywania się zebranych na terenie

wyposażenie nieruchomości w zbiornik bezodpływowy, posiadanie umowy na usługę opróżniania ww. zbiornika wraz z dowodami uiszczenia opłat⁴⁹. Jednocześnie stwierdzono, że ww. zbiornik nie został zgłoszony do ewidencji prowadzonej przez Urząd. Podczas kontroli nie weryfikowano sposobu postępowania z nieczystościami ciekłymi z uwzględnieniem zużycia wody w przedmiotowej nieruchomości, ilości wywożonych nieczystości ciekłych oraz pojemności zbiornika bezodpływowego.

Poza ww. przypadkiem pracownicy Urzędu nie kontrolowali posiadania przez właścicieli nieruchomości, którzy pozbywali się z terenu nieruchomości nieczystości ciekłych, umów korzystania z usług wykonywanych przez przedsiębiorców posiadających zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania i transportu nieczystości ciekłych. W Urzędzie nie opracowano, zgodnie z art. 6 ust. 5aa ustawy o utrzymaniu czystości planu kontroli, określającego co najmniej wykaz podmiotów podlegających kontroli. Powyższe wskazuje na brak sprawowania rzetelnego i skutecznego nadzoru nad opróżnianiem zbiorników bezodpływowych oraz osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków. Zagadnienie to opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 378-385)

W okresie objętym kontrolą Gmina nie zorganizowała opróżniania zbiorników bezodpływowych i osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków w przypadku właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umów na wywóz oraz nie przejęła od właścicieli nieruchomości obowiązków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3b ustawy o utrzymaniu czystości w zakresie pozbywania się nieczystości ciekłych. Burmistrz wyjaśnił, że: *Gmina nie posiada kompletnych informacji co do opróżniania zbiorników i osadników (...)*.

Urząd nie posiadał informacji o liczbie nieruchomości niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej oraz nie wyposażonych w zbiornik bezodpływowy lub przydomową oczyszczalnię ścieków. Wskazuje to na brak należytego i skutecznego nadzoru nad obowiązkiem wyposażenia przez właścicieli nieruchomości, w przypadku gdy budowa sieci kanalizacyjnej jest technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona, w zbiornik bezodpływowy nieczystości ciekłych lub w przydomową oczyszczalnię ścieków. Zagadnienie to opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 6, 390, 393)

W ramach działań edukacyjno-informacyjnych na temat obowiązków właścicieli nieruchomości na terenach nieskanalizowanych, na stronie internetowej Urzędu zamieszczono 6 czerwca 2022 r. informację skierowaną do mieszkańców w zakresie ich obowiązków, tj. m.in. zapewnienia utrzymania czystości i porządku poprzez przyłączenie do istniejącej sieci kanalizacyjnej, a w przypadku gdy budowa sieci jest technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona, do wyposażenia w zbiornik bezodpływowy nieczystości ciekłych lub w przydomową oczyszczalnię ścieków.

(akta kontroli str. 376-377)

Gmina nie zrealizowała obowiązku sprawozdawczego dotyczącego gospodarowania nieczystościami ciekłymi, o którym mowa w art. 3 ust. 5 ustawy o utrzymaniu czystości, tj. przekazania sprawozdania właściwemu wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska i właściwemu dyrektorowi

nieruchomości nieczystości ciekłych w postaci dowodów zapłaty za usługi wywozu nieczystości ciekłych.

⁴⁹ Za ostatnie 12 miesięcy okazano trzy rachunki.

regionalnego zarządu gospodarki wodnej PGW WP, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 6, 394)

W Gminie (do 25 lutego 2025 r.) nie obowiązywała uchwała w zakresie wymagań, jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia na opróżnianie zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych, o której mowa w art. 7 ust. 3a ustawy o utrzymaniu czystości, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 6, 394, 551-553)

W Urzędzie nie prowadzono w formie elektronicznej ewidencji udzielonych i cofniętych zezwoleń na opróżnianie zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych, pomimo takiego obowiązku określonego w art. 7 ust. 6b ustawy o utrzymaniu w czystości, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 354)

Liczba przedsiębiorstw posiadających ważne zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie świadczenia usług opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych, wydanych przez Burmistrza, wynosiła według stanu na 31 grudnia sześć w latach 2022-2023 i siedem w 2024 r. Nie wystąpiły przypadki odmowy wydania zezwoleń ani ich cofnięcia przez Burmistrza. Ponadto na terenie Gminy ZUH Komunalnik, jako gminna jednostka organizacyjna prowadził ww. działalność na podstawie art. 7 ust. 5 ustawy o utrzymaniu czystości, tj. bez obowiązku uzyskania takiego zezwolenia. Analiza trzech zezwoleń⁵⁰ wydanych w okresie objętym kontrolą wykazała, że udzielono ich prawidłowo, z uwzględnieniem wymogów wskazanych w art. 9 ww. ustawy. W latach 2022-2025 pracownicy Urzędu nie kontrolowali ww. podmiotów. Burmistrz wyjaśnił, że *nie prowadzono kontroli z uwagi na zlecone dodatkowe zadania*.

(akta kontroli str. 354-356, 542, 546)

Według przedłożonych przez kontrolowaną jednostkę danych wielkość zużycia wody w Gminie na obszarach nieskanalizowanych wyniosła: 62,35 tys. m³ (2022 r.), 58,45 tys. m³ (2023 r.) oraz 62,31 tys. m³ (2024 r.). Na podstawie przesyłanych do Urzędu sprawozdań⁵¹, przedsiębiorcy odebrali z nieruchomości nieskanalizowanych i przekazali do stacji zlewnych: 7,88 tys. m³ (2022 r.), 25,30 tys. m³ (2023 r.), 36,18 tys. m³ (2024 r.) nieczystości ciekłych, w tym odpowiednio z terenu Gminy: 4,26 tys. m³, 3,87 tys. m³ oraz 3,47 tys. m³.

W sprawie przyczyn tak dużych różnic pomiędzy ilością zużytej wody na obszarach nieskanalizowanych, a ilością nieczystości ciekłych przekazanych rocznie do oczyszczenia (bez ścieków odprowadzonych siecią kanalizacyjną) na przestrzeni lat 2022-2024 Burmistrz wyjaśnił, że *przyczyn upatruje się w braku szczelności instalacji, braku precyzyjnego opomiarowania oraz odprowadzaniu nieczystości ciekłych do oczyszczalni przydomowych*.

⁵⁰ Decyzje nr: 2/2022 z 18 maja 2022 r. BM.6233.2.2022.RK, 1/2022 z 16 maja 2022 r. BM.6233.1.2022.RK oraz 2/2024 z 25 czerwca 2024 r. BM.6233.2.2024.RK.

⁵¹ Podmiotów prowadzących działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych w trybie art. 9o ustawy o utrzymaniu czystości.

Biorąc pod uwagę, że bezzwrotne zużycie wody ustalono w Gminie na poziomie: 16,5% (2022 r.), 14,7% (2023 r.) oraz 19,4% (2024 r.), na terenach nieskanalizowanych mogło powstać w ww. latach odpowiednio: 52,04 tys. m³, 49,84 tys. m³ oraz 50,22 tys. m³ nieczystości ciekłych. Powyższe dane mogą wskazywać na odprowadzenie do środowiska nieoczyszczonych nieczystości ciekłych w ilości ogółem 140,24 tys. m³, w tym: 47,77 tys. m³ (2022 r.), 45,87 tys. m³ (2023 r.) oraz 46,60 tys. m³ (2024 r.).

(akta kontroli str. 658-659, 660-663, 666-667, 711)

W sprawie weryfikowania przez Urząd czy wszystkie odebrane z nieruchomości nieczystości ciekłe zostały przekazane do wskazanych w zezwoleniach⁵² stacji zlewnych Burmistrz wyjaśnił, że: *Gmina nie prowadziła sprawdzeń (...). Podmioty posiadające zezwolenia w swoich sprawozdaniach wskazywały punkt zrzutu nieczystości.*

Badanie 22 sprawozdań, (o których mowa w art. 9o ustawy o utrzymaniu czystości) przekazanych za III kw. 2022, 2023 i 2024 r. przez ośmiu przedsiębiorców, prowadzących działalność na terenie Gminy w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych wykazała, że:

- wszystkie sprawozdania złożono w terminie;
- odebrane nieczystości ciekłe zostały przekazane do stacji zlewnych wskazanych w zezwoleniu;
- w przypadku sześciu przedsiębiorców złożone sprawozdania (11) nie były kompletne i rzetelne, tj. brakowało: wskazania rodzaju odebranych ścieków; danych o ilości odebranych nieczystości ciekłych z obszaru aglomeracji i spoza aglomeracji; wykazu właścicieli nieruchomości, z którymi w okresie objętym sprawozdaniem zawarto umowy na opróżnianie zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalniach ścieków / takie umowy uległy rozwiązaniu lub wygasły; wskazania adresów właścicieli nieruchomości od których zostały odebrane nieczystości ciekłe. Ponadto występowały omyłki rachunkowe oraz rozbieżności w ilości odebranych z terenu Gminy i przekazanych do stacji zlewnej ścieków. Pomimo ww. braków i nieprawidłowości nie wzywano przedsiębiorców do korekty sprawozdań. Powyższe opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości.*

(akta kontroli str. 220-353, 687, 690)

3. Według stanu na koniec lat 2022 – 2024 Gmina liczyła odpowiednio: 5 056, 4 978 oraz 4 905 mieszkańców, w tym dostęp do systemu kanalizacji sanitarnej posiadało 81% mieszkańców.⁵³ Na terenie Gminy położonych było 755 budynków, w tym z przyłączeniem do sieci kanalizacyjnej 320.

Gmina nie identyfikowała i nie gromadziła informacji dotyczących nieruchomości na swoim terenie, których właściciele byli zobowiązani do podłączenia do sieci kanalizacji sanitarnej. Na podstawie informacji⁵⁴ pozyskanej od Spółki oraz zweryfikowanej przez Urząd ustalono, że w dziewięciu przypadkach nieruchomości nie były podłączone do sieci kanalizacyjnej, pomimo technicznych możliwości ich podłączenia, a ścieki były gromadzone w zbiornikach bezodpływowych. Jednocześnie Burmistrz nie wszczywał

⁵² Na prowadzenie działalności w zakresie świadczenia usług opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych.

⁵³ Tereny nieskanalizowane obejmowały miejscowości: Sulibórz, Suliborek, Wielgoszcz, Słutowo, Pamięcin, Żeliszewo, Rajsco, Pomień, Rybnica, Lestnica, Jarostowo, Kraśnik, Trzebiń, Trzebień.

⁵⁴ W trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

postępowań administracyjnych zmierzających do wydania decyzji nakazujących właścicielowi nieruchomości wykonanie takiego obowiązku. Zagadnienie opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W Gminie nie ustanowiono mechanizmów wsparcia finansowego dotyczącego wykonania przyłącza nieruchomości do sieci kanalizacji sanitarnej. W okresie objętym kontrolą takie wsparcie nie wystąpiło.

(akta kontroli str. 391, 394, 565, 566-567, 591, 666)

4. Burmistrz nie korzystał z uprawnienia określonego w art. 18e ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków⁵⁵ oraz w umowie użyczenia ze Spółką, do kontroli działalności gospodarczej ZUH Komunalnik, ani nie upoważnił do dokonywania ww. kontroli innego organu administracji. Burmistrz wyjaśnił, że *jest on uprawniony do kontroli działalności gospodarczej przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego, ale nie zobowiązany*.

W Gminie nie ustanowiono wewnętrznych regulacji, określających zasady i zakres sprawowania nadzoru nad działalnością gminnych jednostek organizacyjnych oraz zasady nadzoru właścicielskiego nad spółkami gminnymi.

(akta kontroli str. 126-127, 182-185, 594, 597, 664)

W latach 2022-2025 do Urzędu nie wpłynęły skargi (interwencje, zawiadomienia) dotyczące działalności ZUH Komunalnik w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków.

(akta kontroli str. 395)

W ramach nadzoru Gminy nad realizacją przez Spółkę zadań określonych w corocznie zawieranych umowach w sprawie konserwacji i bieżącego utrzymania kanalizacji deszczowej, potwierdzano ich wykonanie poprzez spisywane w terenie comiesięczne protokoły odbioru robót w obecności przedstawiciela Urzędu oraz przedkładane oświadczenia Prezesa Spółki o wykonaniu prac zgodnie z umową.

Według zezwolenia na prowadzenie działalności zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków⁵⁶, wydanego dla ZUH Komunalnik, w pkt IV. Warunki, zakres i tryb kontroli realizacji zezwolenia i przestrzegania regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków, Spółka została zobowiązana do przedkładania Burmistrzowi wraz z rocznym sprawozdaniem finansowym informacji o: realizacji skarg i wniosków, występujących awariach, wnioskach pokontrolnych z przeprowadzonych kontroli zewnętrznych, jakości usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz jakości usług zbiorowego odprowadzania ścieków. Za lata 2022-2024 ww. dokumentacja nie była przedkładana, a Burmistrz nie wzywał do jej przedłożenia, co świadczyło, iż nadzór właścicielski sprawowany przez Gminę nad Spółką w tym zakresie nie był rzetelny. Zagadnienie to opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 107-119, 186-217, 664-665, 687, 690-700)

W sprawie kontroli ZUH Komunalnik przez komisje Rady Miejskiej w Reczu Przewodnicząca Rady Miejskiej wyjaśniła⁵⁷: *dotychczas ZUH Komunalnik nie był kontrolowany przez komisje Rady Miejskiej w Reczu, w tym Komisję Rewizyjną w zakresie realizacji obowiązków określonych: w zezwoleniu na prowadzenie działalności zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, w regulaminie dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie Gminy Recz,*

⁵⁵ Dz. U. z 2024 r. poz. 757, dalej: ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu.

⁵⁶ Dalej: zezwolenie na zbiorowe odprowadzanie ścieków.

⁵⁷ W trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

obowiązków związanych z utrzymaniem sieci kanalizacji deszczowej, odprowadzaniem wód opadowych i roztopowych oraz innych obowiązków mających wpływ na stan wód powierzchniowych rzeki Iny lub jej dopływów powierzonych tej jednostce do realizacji umowami. Nadmieniam, że w roku bieżącym zgodnie z planem pracy Komisji Rewizyjnej, planowana jest kontrola dot. Funkcjonowania gminnej spółki komunalnej ZUH Komunalnik Sp. z o.o. za 2023 i 2024 rok.

(akta kontroli str. 606-607)

5. Zarządzeniem Burmistrza nr 20/2024 z 31 stycznia 2024 r.⁵⁸ określono proces opracowania aktualizacji „Planu Operacyjnego Funkcjonowania Gminy Recz w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny” zwanego dalej „planem operacyjnym”. Gminny Plan ZK został zatwierdzony przez Starostę Choszczeńskiego 15 stycznia 2025 r. Ponadto zarządzeniem Burmistrza nr 94/2024 z 31 maja 2024 r.⁵⁹ powołano Gminny Zespół ZK. Przed ww. okresem Gmina nie posiadała Gminnego Planu ZK oraz Gminnego Zespołu ZK, o których mowa w art. 5 ust. 1 i 3 oraz art. 19 ust. 4 ustawy o zarządzaniu kryzysowym. Powyższe opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W Gminnym Planie ZK przewidziano zagrożenia związane m.in. ze skażeniem chemicznym na wodach/wodach śródlądowych, określając cztery fazy zarządzania kryzysowego (zapobieganie, przygotowanie, reagowanie i odbudowa) oraz zadania podmiotów wiodących i wspomagających.

(akta kontroli str. 452-453, 454-457)

W sprawie możliwości powołania Gminnego Centrum Zarządzania Kryzysowego Burmistrz wyjaśnił, że: *W gminie nie było obowiązku tworzenia Gminnego Centrum Zarządzania Kryzysowego (art. 20 ust. 2 Ustawy o Zarządzaniu Kryzysowym), natomiast powołano (...) Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego, który jest w stanie sprostać czterem fazom zakresu zarządzania kryzysowego (...). Obecnie w planach merytorycznych i koncepcji pracownika ds. Obsługi Informatycznej, Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Informacji Niejawnych, jest utworzenie Gminnego Centrum Zarządzania Kryzysowego i opracowania związanej z nią dokumentacji (...).*

(akta kontroli str. 639, 641)

W okresie objętym kontrolą do Burmistrza wpływały informacje z WIOŚ⁶⁰ o wysokim stężeniu wskaźników chemicznych w rzece Ina (związki z grupy WWA⁶¹): benzo(g,h,i)perylen oraz benzo(b)fluoranten. Z ww. pism wynikało, że z pobranych próbek wody⁶² stężenie:

- benzo(g,h,i)perylen wynosiło od 0,0153 µg/l do 0,042 µg/l (przy maksymalnym dopuszczalnym stężeniu w wodzie wynoszącym 0,0082 µg/l, co stanowiło przekroczenie od 86,6% do 412,2%)⁶³,

- benzo(b)fluorantenu wynosiło od 0,0179 µg/l do 0,0273 µg/l (przy maksymalnym dopuszczalnym stężeniu tego związku w wodzie wynoszącym 0,017 µg/l, co stanowiło przekroczenie od 5,3% do 60,6%)⁶⁴.

⁵⁸ W sprawie aktualizacji planów operacyjnych funkcjonowania Gminy Recz w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny.

⁵⁹ W sprawie powołania Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego.

⁶⁰ Pisma nr: WI.021.3.62.2024.IR z 7 sierpnia 2024 r., WI.021.3.102.2024 z 7 listopada 2024 r., WI.021.3.111.2024.IR z 5 grudnia 2024 r.

⁶¹ Związki z grupy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych.

⁶² Badanych w punkcie pomiarowo kontrolnym zlokalizowanym na rzece Ina – poniżej Recza.

⁶³ Pobór: 5 czerwca 2024 r. (0,0254 µg/l), 3 lipca 2024 r. (0,0254 µg/l), 10 października 2024 r. (0,0153 µg/l), 7 listopada 2024 r. (0,0168 µg/l), 17 lutego 2025 r. (0,042 µg/l).

⁶⁴ Pobór: 3 lipca 2024 r. (0,0179 µg/l), 17 lutego 2025 r. (0,0273 µg/l).

W ww. pismach zwrócono się z prośbą o podjęcie przez Burmistrza właściwych działań⁶⁵, w szczególności kontrolę podmiotów, w tym w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i prawidłowości gospodarowania ściekami przez mieszkańców z posesji indywidualnych.

(akta kontroli str. 458-459, 480-483)

Burmistrz 21 października 2024 r. zlecił wykonanie badań laboratoryjnych⁶⁶ na obecność benzo(g,h,i)peryleny oraz benzo(b)fluorantenu. W wyniku pobranych próbek ścieków na przepompowni ścieków (punkt zlewny przy ul. Chyżej) bezpośrednio z wozu asenizacyjnego dowożącego ścieki bytowe z poligonu⁶⁷ stwierdzono⁶⁸ obecność ww. związków na poziomie odpowiednio: 0,036 µg/l oraz 0,037 µg/l. Ponadto wskazanie w punkcie pomiarowo kontrolnym, zlokalizowanym na rzece Ina w obrębie Pomień (po oczyszczeniu) wykazało stężenie ww. związków odpowiednio: 0,0208 µg/l (przekroczenie o 153,6%) oraz 0,0216 µg/l (przekroczenie o 27,1%).

Jednocześnie na skutek pisma Burmistrza z 28 października 2024 r., ZUK Komunalnik przedłożył do Urzędu umowę na odbiór nieczystości płynnych z jednostki wojskowej (zlokalizowanej poza Gminą), na podstawie której dostarczano nieczystości ciekłe do punktu zlewnego w Reczu.

(akta kontroli str. 460-479, 484-525)

Mając powyższe na uwadze Burmistrz 14 stycznia 2025 r. dokonał kolejnych prób sprawdzających, zlecając wykonanie badań laboratoryjnych⁶⁹ na obecność benzo(g,h,i)peryleny oraz benzo(b)fluorantenu w trzech lokalizacjach. W wyniku pobranych próbek ścieków z: rzeki Iny (kanał Stobnica ul. Lubanowska i ul. Podgórna) oraz z oczyszczalni ścieków (wylot ścieków oczyszczonych wraz z próbą osadu ściekowego) stwierdzono⁷⁰ obecność ww. związków w pobranych miejscach na poziomie odpowiednio: 0,0039 µg/l i 0,0045 µg/l; 0,005 µg/l i 0,0039 µg/l oraz 0,0057 µg/l i 0,0063 µg/l, tj. poniżej poziomów dopuszczalnych stężeń.

Burmistrz pismem z 6 marca 2025 r.⁷¹ poinformował WIOŚ o podjętych działaniach celem zlokalizowania i wyeliminowania źródła dopływu do rzeki Iny związków WWA, przesyłając WIOŚ sprawozdania z wykonanych ww. badań laboratoryjnych. Jednocześnie wskazał, że podjęto działania zmierzające do rozwiązania umowy o wprowadzaniu nieczystości ciekłych do stacji zlewniej z przedsiębiorcą dowożącym ścieki z poligonu.

Pismem z 17 marca 2025 r.⁷² WIOŚ ponownie poinformował Burmistrza o wysokim stężeniu wskaźników chemicznych (związki WWA) w punkcie pomiarowo-kontrolnym zlokalizowanym na rzece Ina⁷³. W próbce wody pobranej 17 lutego 2025 r. w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska stężenie benzo(g,h,i)peryleny, benzo(b)fluorantenu oraz benzo(k)fluorantenu wynosiło odpowiednio: 0,042 µg/l, 0,0273 µg/l oraz 0,018 µg/l, przy

⁶⁵ Zgodnie z art. 379 w zw. z art. 362 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r. poz. 54, ze zm.; dalej: ustawa Prawo ochrony środowiska) oraz w zw. z art. 14 ustawy Prawo wodne i art. 5 ustawy o utrzymaniu w czystości.

⁶⁶ Laboratorium w Poznaniu na podstawie oferty z 16 października 2024 r.

⁶⁷ Na podstawie umowy z ZUH Komunalnik o wprowadzanie nieczystości ciekłych do stacji zlewniej oraz zakup wody do celów sanitarnych z 17 maja 2022 r.

⁶⁸ Sprawozdanie z badań nr 3167K/13.11.2014-1/Z z 3 grudnia 2024 r.

⁶⁹ Laboratorium w Poznaniu.

⁷⁰ Sprawozdanie z badań nr 412K/06.02.2025-1/Z z 20 lutego 2025 r.

⁷¹ BM.6341.1.2025.RK.

⁷² Nr WI.021.3.11.2025.ISA. na podstawie informacji od Naczelnika Regionalnego Wydziału Monitoringu Środowiska w Szczecinie Departamentu Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

⁷³ Działka nr ew. 282/2, obręb Pomień, gmina Recz.

maksymalnym dopuszczalnym stężeniu w wodzie wynoszącymi odpowiednio: 0,0082 µg/l, 0,017 µg/l oraz 0,017 µg/l.

(akta kontroli str. 490-525, 526-534, 535-537)

W sprawie podjętych działań celem wyeliminowania źródła dopływu do Gminy Recz ww. związków oraz poprawy systemu monitorowania ścieków wprowadzanych w punkcie zlewnym w Reczu Burmistrz wyjaśnił, że: *otrzymując zawiadomienie od WIOŚ o przekroczeniach benzo(g,h,i)peryleny, benzo(b)fluorantenu na rzece Ina, Gmina Recz dokonała sprawdzenia dopływów rzeki Iny w północno-wschodniej części miasta i przyległych miejscowości. Nie stwierdzono wylotów, więc skupiono się na ściekach dowożonych z terenu poligonu drawskiego. Wypowiedzenie umowy z (...) nastąpiło 7 kwietnia 2025 r. Wobec powyższego ZUH Komunalnik nie przyjmuje ścieków z poligonu do punktu zlewnego. (...) Śladowe ilości ww. węglowodorów mogą pojawić się w rzece Ina z uwagi na osadzenie w osadzie dennym.*

(akta kontroli str. 645, 647, 691)

Oprócz ww. informacji z WIOŚ Burmistrz nie otrzymywał innych sygnałów o zanieczyszczeniu lub skażeniu rzeki Iny lub jej dopływów, w związku z czym takich też sygnałów nie przekazywał innym organom/instytucjom.

Burmistrz nie udzielał informacji, ani nie udostępniał dokumentów i danych związanych z ochroną środowiska organom Inspekcji Ochrony Środowiska, ponieważ, organy te nie występowały do Gminy o udostępnienie takich informacji.

Służby gminne nie uczestniczyły w akcjach związanych z wystąpieniem zanieczyszczenia lub skażenia wód rzeki Iny i jej dopływów, zorganizowanych przez Wody Polskie oraz inne podmioty/organy.

Burmistrz nie korzystał z uprawnień określonych w art. 8a ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska⁷⁴, gdyż nie posiadał informacji na temat bezpośrednich zagrożeń środowiska w rejonie rzeki Iny lub jej dopływów.

(akta kontroli str. 395-396, 691)

6. Uchwałą nr XXXVII/206/13 Rady Miejskiej w Reczu z 26 listopada 2013 r. ustanowiono użytek ekologiczny pn. „Niebieski korytarz ekologiczny koryta rzeki Iny i jej dopływów”⁷⁵. Celem ochrony ww. użytku była konieczności zachowania w odpowiednim stanie wód płynących, jako korytarza ekologicznego, stanowiących ważny szlak wędrówek i rozrodu ryb łososiowatych. W stosunku do użytku wprowadzono zakazy: niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru; wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu⁷⁶; dokonywania zmian stosunków wodnych⁷⁷; likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych; umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych, tarlisk i złożonej ikry. W sprawie realizowanych w okresie objętym kontrolą działań, związanych z podjętą uchwałą Burmistrz wyjaśnił, że *zgodnie z uchwałą nadzór nad użytkowaniem sprawuje Dyrektor Zachodniopomorskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Szczecinie, obecnie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej Wody Polskie w Szczecinie.*

⁷⁴ Dz. U. z 2024 r., poz. 425.

⁷⁵ O łącznej powierzchni 5,625 ha, położony w Gminie Recz.

⁷⁶ Z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową lub utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych.

⁷⁷ Jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej.

(akta kontroli str. 594, 597, 670-679)

7. W sprawie występowania na terenie Gminy gminnych miejsc wypoczynku nad rzeką Iną i jej dopływami Burmistrz wyjaśnił, że Gmina nie posiada takich miejsc. W okresie objętym kontrolą nie odnotowano przypadków nakazywania posiadaczom odpadów usunięcia odpadów z miejsca nieprzeznaczonego do ich składowania lub magazynowania albo usuwania odpadów nielegalnie zgromadzonych w okolicy rzeki Iny lub jej dopływów, w tym odpadów niebezpiecznych.

W celu zminimalizowania problemu zaśmiecania środowiska, w tym wód i terenów do nich przyległych Burmistrz wyjaśnił, że Gmina zorganizowała akcje edukacyjno-informacyjne, polegające na rozmieszczaniu plakatów dotyczących palenia śmieci⁷⁸, funkcjonowania Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych i segregacji odpadów komunalnych oraz corocznie organizowany jest Dzień Sprzątania Świata przy udziale Szkoły Podstawowej w Reczu finansowany z budżetu Gminy.

(akta kontroli str. 396, 594, 597)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Projekt Regulaminu oraz uchwalony na jego podstawie Regulamin utrzymania czystości i porządku nie zawierał precyzyjnego i jednoznacznego określenia częstotliwości opróżniania z osadów ściekowych zbiorników oczyszczalni przydomowych.

Zgodnie § 23 ww. Regulaminu częstotliwość ich opróżniania miała wynikać z instrukcji ich eksploatacji. Przedmiotowy zapis był sprzeczny z art. 4 ust. 2 pkt 3) ustawy o utrzymaniu czystości, który stanowi, że regulamin określa szczegółowe zasady utrzymania czystości i porządku na terenie gminy dotyczące m.in.: częstotliwości i sposobu pozbywania się nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości.

(akta kontroli str. 93-106)

Burmistrz wyjaśnił: *Zgodnie z zapisem § 23 instrukcja eksploatacji jest elementem nieodzownym prawidłowego montażu i działania zbiorników bezodpływowych oraz uruchomienia i eksploatacji oczyszczalni przydomowych ścieków i typów.*

(akta kontroli str. 538, 544)

W ocenie NIK przyjęcie przez Gminę, że częstotliwość opróżniania tych zbiorników określa instrukcja jest niewystarczająca i niezgodna z ww. przepisem. Bez wpływu na to pozostaje różnorodność tych zbiorników, w szczególności ich różna pojemność.⁷⁹

2. Prowadzona w Urzędzie w latach 2022-2025 ewidencja zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków nie zawierała kompletnych i aktualnych danych oraz nie była prowadzona w formie umożliwiającej przekazywanie informacji w postaci elektronicznej. Nie prowadzono także jej bieżącej analizy oraz nie weryfikowano posiadanych

⁷⁸ Pt.: Kochasz dzieci nie pal śmieci.

⁷⁹ Wyrok WSA w Olsztynie z 12 marca 2019 r. II SA/OI 123/19.

informacji, co utrudniało sprawowanie nadzoru nad gospodarką ściekową na terenach nieskanalizowanych:

a) w prowadzonej w Urzędzie ewidencji według stanu na 18 lutego 2025 r.⁸⁰ ujęto 198 zbiorników bezodpływowych oraz 70 przydomowych oczyszczalni ścieków. Analiza kwartalnych sprawozdań przedkładanych przez podmioty prowadzące działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych za III kwartały 2022, 2023 i 2024 r. oraz sprawozdań ZUH Komunalnik za II, IV kwartał 2023 r. i za I, II, IV kwartał 2024 r. wykazała, że w ewidencji nie ujęto 58 zbiorników bezodpływowych oraz 29 przydomowych oczyszczalni ścieków (co stanowiło odpowiednio 29% i 41% ogółu ujętych w ewidencji), w jednym przypadku brak było możliwości identyfikacji jakie urządzenie znajduje się na nieruchomości.

Zgodnie z art. 3 ust. 3 pkt 1-2 ustawy o utrzymaniu czystości gminy zobowiązane są do prowadzenia ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków w celu kontroli częstotliwości ich opróżniania oraz kontroli częstotliwości i sposobu pozbywania się komunalnych osadów ściekowych. Ponadto według art. 3 ust. 3 pkt 4 ww. ustawy, który wszedł w życie 1 stycznia 2023 r.⁸¹, gminy zobowiązane zostały do prowadzenia ewidencji, w formie umożliwiającej przekazywanie informacji w postaci elektronicznej, aktualnych informacji wskazanych w ust. 5 tego artykułu, tj. m.in. o liczbie zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy.

(akta kontroli str. 369-375, 585-590)

Burmistrz wyjaśnił: *Stanowisko ds. ochrony środowiska, drogownictwa, infrastruktury i gospodarki komunalnej w latach 2022/2024 otrzymało dodatkowe obowiązki obciążające zakres dotychczasowy. Z uwagi na ośmiogodzinny wymiar czasu pracy wykonanie wszystkich obowiązków było niemożliwe ze względu na złożoność tematów. Ustawowe obowiązki nie zostały wykonane z uwagi na brak podziału obowiązków według kompetencji we wskazanym okresie. Wskazuje się, że jest to stanowisko jednoosobowe, brak referatów.*

W sprawie podejmowanych działań w celu zapewnienia kompletności ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków prowadzonej w Urzędzie Burmistrz wyjaśnił: *Z uwagi na brak możliwości czasowych i kadrowych zawiadomiono mieszkańców Gminy (...) o obowiązku złożenia zgłoszenia zbiornika bezodpływowego i przydomowej oczyszczalni ścieków. Część mieszkańców (...) wywiązała się z obowiązku, złożyła wniosek na przełomie 2022 do 2025 r.*

(akta kontroli str. 592-593, 596)

b) w Urzędzie nie prowadzono, w formie umożliwiającej przekazywanie informacji w postaci elektronicznej, ewidencji aktualnych informacji, o których mowa w art. 3 ust. 3 pkt 4 w związku z ust. 5 pkt 2-9 ustawy o utrzymaniu czystości, pomimo takiego obowiązku, który wszedł w życie 1 stycznia 2023 r.⁸²

⁸⁰ Data przeprowadzonych oględzin przez NIK.

⁸¹ Dodany przez art. 2 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1549 ze zm.)

⁸² Dodany przez art. 2 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy Prawo wodne.

Ogłędziny NIK⁸³ wykazały, że w Urzędzie nie gromadzono w wymaganej formie informacji o:

- liczbie właścicieli nieruchomości, od których odebrano nieczystości ciekłe, oraz liczbie osób zameldowanych pod adresem nieruchomości, na której znajduje się zbiornik bezodpływowy lub przydomowa oczyszczalnia ścieków;
- liczbie zawartych umów, o których mowa w art. 6 ust. 1, w okresie sprawozdawczym, a także przed okresem sprawozdawczym, jeżeli obejmują działania realizowane w okresie sprawozdawczym;
- liczbie zbiorników bezodpływowych lub przydomowych oczyszczalni ścieków, których opróżnianie zorganizowała gmina;
- częstotliwości opróżniania zbiornika bezodpływowego lub osadnika w instalacji przydomowej oczyszczalni ścieków, o której mowa w art. 4 ust. 2 pkt 3;
- ilości nieczystości ciekłych odebranych z obszaru gminy w podziale na nieczystości ciekłe bytowe oraz przemysłowe;
- ilości wody pobranej przez użytkowników niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej;
- liczbie przeprowadzonych kontroli dokumentów, o których mowa w art. 6 ust. 5a, oraz wynikach tych kontroli.

(akta kontroli str. 369-375)

Burmistrz wyjaśnił, że: *z uwagi na nadmiar obowiązków nie prowadzono ewidencji elektronicznej.*

(akta kontroli str. 540, 545)

3. Nie opracowano planu kontroli oraz nie kontrolowano (poza jednym przypadkiem⁸⁴) posiadania przez właścicieli nieruchomości, którzy pozbywali się z terenu nieruchomości nieczystości ciekłych, umów korzystania z usług wykonywanych przez przedsiębiorców posiadających zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania i transportu nieczystości ciekłych.

W Urzędzie nie gromadzono informacji o liczbie właścicieli nieruchomości posiadających umowy na odbiór nieczystości ciekłych. Powyższe wskazuje na brak rzetelnego nadzoru Burmistrza nad obowiązkiem opróżniania przez właścicieli nieruchomości zbiorników bezodpływowych oraz osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków.

Zgodnie z art. 9u ust. 1 ustawy o utrzymaniu czystości burmistrz sprawuje kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów tej ustawy. Według art. 5 ust. 6 ww. ustawy burmistrz sprawuje nadzór nad m.in. gromadzeniem nieczystości ciekłych w zbiornikach bezodpływowych lub osadnikach w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków (art. 5 ust. 1 pkt 3a) oraz pozbywaniem się zebranych na terenie nieruchomości nieczystości ciekłych w sposób zgodny z przepisami ustawy i przepisami odrębnymi (art. 5 ust. 1 pkt 3b). W myśl przepisów art. 6 ust. 5a⁸⁵ ww. ustawy burmistrz jest obowiązany prowadzić kontrolę, o której mowa w ust. 5a tej ustawy, co najmniej raz na dwa lata zgodnie z planem kontroli. Zgodnie z treścią art. 6 ust. 6 gmina jest zobowiązana zorganizować opróżnianie zbiorników bezodpływowych i osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków w przypadku właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umów, o których mowa w ust. 1.

(akta kontroli str. 378-385, 391, 393)

⁸³ Przeprowadzone 18 lutego 2025 r.

⁸⁴ Kontrola przeprowadzona 15 października 2024 r. na podstawie art. 6 ust. 5a ustawy o utrzymaniu czystości.

⁸⁵ Wejście w życie 9 sierpnia 2022 r.

Burmistrz wyjaśnił: *Pracownikowi w okresie od 2022 roku powierzono dodatkowe zadania z zakresu inwestycji budowlanych związanych z przygotowaniem dokumentacji oraz wykonawstwem inwestycji i odbiorem końcowym. Czas przeznaczony na dodatkowe obowiązki uniemożliwił wykonanie prac przewidzianych zapisami ustawy. Pracownik ze względu na szeroki zakres prac nie był w stanie zaplanować oraz wykonać kontroli terenowych. W urzędzie stanowisko jednoosobowo obsługuje Inspektor ds. Ochrony Środowiska, Drogownictwa, Gospodarki i infrastruktury Komunalnej.*

(akta kontroli str. 538-539, 544-545)

4. Nie sprawowano należytego nadzoru nad obowiązkiem wyposażenia przez właścicieli nieruchomości położonych na terenach nieskanalizowanych w zbiornik bezodpływowy nieczystości ciekłych lub w przydomową oczyszczalnię ścieków bytowych.

W Urzędzie nie dysponowano informacjami o liczbie nieruchomości niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej oraz niewyposażonych w zbiornik bezodpływowy lub przydomową oczyszczalnię ścieków.

Zgodnie z art. 5 ust. 6 ustawy o utrzymaniu w czystości burmistrz sprawuje nadzór nad m.in. realizacją obowiązku wyposażenia nieruchomości w zbiornik bezodpływowy nieczystości ciekłych lub w przydomową oczyszczalnię ścieków bytowych (art. 5 ust. 1 pkt 2).

(akta kontroli str. 390, 393)

W sprawie działań podejmowanych w celu egzekwowania od właścicieli nieruchomości niepodłączonych do kanalizacji obowiązku wyposażenia nieruchomości w zbiornik bezodpływowy, obowiązku zawarcia umowy z podmiotem świadczącym usługi opróżniania zbiorników i wywozu nieczystości oraz częstotliwości ich opróżniania adekwatnej do zużycia wody i pojemności zbiorników Burmistrz wyjaśnił: *Gmina (...) nie podejmowała działań w tym zakresie w stosunku do zabudowy istniejącej. Nowa powstająca zabudowa, tj. domy jednorodzinne były zobowiązane w decyzjach o warunkach zabudowy do wyposażenia nieruchomości w przydomowe oczyszczalnie ścieków lub zbiorniki bezodpływowe.*

(akta kontroli str. 539, 545)

5. Nie zrealizowano obowiązku sprawozdawczego dotyczącego gospodarowania nieczystościami ciekłymi za lata 2023-2024.

Zgodnie z art. 3 ust. 5 ustawy o utrzymaniu czystości burmistrz sporządza sprawozdanie dotyczące gospodarowania nieczystościami ciekłymi za poprzedni rok kalendarzowy zawierające informacje o: 1) liczbie zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy; 2) liczbie właścicieli nieruchomości, od których odebrano nieczystości ciekłe, oraz liczbie osób zameldowanych pod adresem nieruchomości, na której znajduje się dany zbiornik bezodpływowy lub dana przydomowa oczyszczalnia ścieków; 3) liczbie zawartych umów, o których mowa w art. 6 ust. 1, w okresie sprawozdawczym, a także przed okresem sprawozdawczym, jeżeli obejmują działania realizowane w okresie sprawozdawczym; 4) liczbie zbiorników bezodpływowych lub przydomowych oczyszczalni ścieków, których opróżnianie zorganizowała gmina; 5) częstotliwości opróżniania zbiornika bezodpływowego lub osadnika w instalacji przydomowej oczyszczalni ścieków, o której mowa w art. 4 ust. 2 pkt 3; 6) ilości nieczystości ciekłych odebranych z obszaru gminy w podziale na nieczystości ciekłe bytowe oraz przemysłowe; 7) ilości wody pobranej przez użytkowników niepodłączonych do sieci kanalizacyjnej; 8) stacjach zlewnych, do których przekazane zostały odebrane z terenu gminy nieczystości ciekłe, w postaci wykazu tych stacji; 9) liczbie przeprowadzonych

kontroli dokumentów, o których mowa w art. 6 ust. 5a, oraz wynikach tych kontroli. Sprawozdanie burmistrz przekazuje właściwemu wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska i właściwemu dyrektorowi regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie corocznie, nie później niż do końca kwietnia roku następnego po roku, którego dotyczy (art. 3 ust. 6).

(akta kontroli str. 6, 394, 688, 691)

Burmistrz wyjaśnił, że: *ze względu na braki dodatkowych pracowników i nadmiar obowiązków nie realizowano obowiązku ustawowego.*

(akta kontroli str. 540, 545)

6. Do czasu kontroli NIK Burmistrz nie skierował pod obrady Rady Miejskiej w Reczu projektu uchwały w zakresie wymagań, jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia na opróżnianie zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych, o której mowa w art. 7 ust. 3a ustawy o utrzymaniu czystości.

(akta kontroli str. 6, 394)

Burmistrz wyjaśnił: (...) *wszystkie wnioski w przedmiotowej sprawie były rozpatrywane zgodnie z art. 8 ust. 1, 1a, 1b, 2a ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z dnia 13 września 1996 r. Wszystkie decyzje wydano w oparciu o kompletne wnioski i wymagane ustawowo załączniki.*

W toku kontroli NIK Burmistrz skierował projekt takiej uchwały i Rada Miejska w Reczu podjęła uchwałę nr IX/68/25 z 26 lutego 2025 r.⁸⁶

(akta kontroli str. 538, 544, 551-553)

7. Nie prowadzono w formie elektronicznej ewidencji udzielonych i cofniętych zezwoleń na opróżnianie zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych, pomimo obowiązku wynikającego z art. 7 ust. 6b ustawy o utrzymaniu w czystości.

(akta kontroli str. 354)

Burmistrz wyjaśnił: *Na przestrzeni 7 lat wydano tylko 8 decyzji zezwalających na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków. W związku z powyższym nie prowadzono rejestru w wersji elektronicznej. (...).*

W toku kontroli NIK (14 lutego 2025 r.) ewidencja została sporządzona.

(akta kontroli str. 538, 544, 548-550)

8. Gmina nie weryfikowała kwartalnych sprawozdań otrzymywanych od podmiotów prowadzących działalność w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, o których mowa w art. 9o ustawy o utrzymaniu czystości, co należy uznać za działanie nierzetelne.

Analiza 22 ww. sprawozdań⁸⁷ wykazała, że w 11 przypadkach (dotyczy sześciu podmiotów) nie były one kompletne i rzetelne, tj. występowały omyłki rachunkowe oraz brakowało: wskazania rodzaju odebranych ścieków (bytowe czy przemysłowe); danych o ilości odebranych nieczystości ciekłych z obszaru

⁸⁶ W sprawie określenia wymagań, jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych na terenie Gminy Recz.

⁸⁷ Dotyczy sprawozdań za III kw. 2022, 2023 i 2024.

aglomeracji i spoza aglomeracji⁸⁸; wykazu właścicieli nieruchomości, z którymi w okresie objętym sprawozdaniem zawarto umowy na opróżnianie zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków / takie umowy uległy rozwiązaniu lub wygasły; wskazania adresów właścicieli nieruchomości od których zostały odebrane nieczystości ciekłe (art. 9o ust. 3 pkt 3), 4), 4a), 6)).

Ponadto łączna ilość ścieków odebranych i przekazanych do oczyszczenia na stację zlewną w Reczu nie była tożsama z ilością nieczystości ciekłych odebranych z obszaru Gminy, tj.: w trzech sprawozdaniach kwartalnych przedsiębiorcy (...) wykazano 0 m³ nieczystości ciekłych odebranych z obszaru Gminy oraz przekazanych do stacji zlewniej w Reczu⁸⁹, z kolei w kwartalnych sprawozdaniach ZHU Komunalnik w tożsamym okresie wykazano zrzut ścieków do stacji zlewniej w Reczu od przedsiębiorcy (...) w łącznej ilości 14,57 tys. m³ nieczystości ciekłych⁹⁰.

W konsekwencji nie wzywano podmiotów do poprawienia lub uzupełnienia sprawozdań, zgodnie z art. 9p ust. 2 ww. ustawy.

(akta kontroli str. 220-225, 226-353)

Burmistrz wyjaśnił: *O niekompletnych złożonych sprawozdaniach kwartalnych informowano telefonicznie przedsiębiorców posiadających zezwolenia. Nie wzywano i nie naliczono kar. W sprawie występujących różnic pomiędzy ilościami ścieków odebranych z obszaru Gminy i przekazanych do stacji zlewniej Burmistrz wyjaśnił: Błąd powstał jako omyłka i był powielany z powodu błędnego wskazania w sprawozdaniu ZUH Komunalnik ilości ścieków spoza gminy Recz. (...) dokonywał zrzutu nieczystości pochodzących spoza gminy Recz wykazywał ilości 0,00. Natomiast Komunalnik cały zrzut (...) wpisywał jako cały z Gminy Recz.*

(akta kontroli str. 541-542, 546)

9. Nie sprawowano należytego nadzoru nad realizacją przez właścicieli nieruchomości obowiązku ich podłączenia do istniejącej kanalizacji sanitarnej. Burmistrz nie wszczywał postępowań administracyjnych zmierzających do wydania decyzji nakazujących właścicielowi nieruchomości wykonanie takiego obowiązku.

Gmina nie identyfikowała i nie gromadziła informacji w zakresie liczby nieruchomości mieszkalnych niepodłączonych do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej, pomimo technicznych możliwości ich podłączenia. Na podstawie informacji uzyskanych⁹¹ od Spółki i zweryfikowanych przez Urząd w trakcie kontroli NIK ustalono, że w dziewięciu przypadkach nieruchomości nie były podłączone do sieci kanalizacyjnej, pomimo technicznych możliwości ich podłączenia, nadto nie były wyposażone w przydomową oczyszczalnię ścieków.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy o utrzymaniu czystości właściciele nieruchomości mają obowiązek przyłączenia nieruchomości do istniejącej sieci kanalizacyjnej. Przyłączenie nieruchomości do sieci kanalizacyjnej nie jest obowiązkowe, jeżeli nieruchomość jest wyposażona w przydomową oczyszczalnię ścieków. Nadzór nad realizacją ww. obowiązku sprawuje burmistrz (art. 5 ust. 6). W przypadku stwierdzenia niewykonania ww. obowiązku

⁸⁸ Obowiązek wszedł w życie 1 stycznia 2023 r.

⁸⁹ Przedsiębiorca w sprawozdaniach wskazał, że w przedmiotowym okresie nie prowadził działalności związanej z opróżnianiem zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych.

⁹⁰ Za III kwartały 2022, 2023 i 2024 odpowiednio: 1,63 tys. m³, 6,22 tys. m³ i 6,72 tys. m³.

⁹¹ W trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

burmistrz, zgodnie z dyspozycją określoną w art. 5 ust. 7 ww. ustawy powinien wydać decyzje nakazującą wykonanie tego obowiązku.

(akta kontroli str. 391, 394, 565, 566-567, 591)

Burmistrz wyjaśnił: (...) kontrolne podejmowano na etapie realizacji inwestycji⁹², a także przebudowy i budowy niezbędnej infrastruktury technicznej w zakresie sieci kanalizacji deszczowej i oświetleniowej, rozbiórkę odcinka istniejącej kanalizacji deszczowej, wraz z zagospodarowaniem terenu działek⁹³.

W sprawie przyczyn nie wszczynania postępowań administracyjnych Burmistrz wyjaśnił: (...) wynikało to z powodu (...) ukształtowania terenu, które uniemożliwiało podłączenie do sieci bez uprzedniego zamontowania przepompowni (brak możliwości finansowych właścicieli).

(akta kontroli str. 539, 545, 593, 596)

10. Nadzór właścicielski sprawowany przez Gminę nad Spółką był nierzetelny. Pomimo, iż w pkt IV. (Warunki, zakres i tryb kontroli realizacji zezwolenia i przestrzegania regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków) zezwolenia na zbiorowe odprowadzanie ścieków, ZUH Komunalnik został zobowiązany do przedkładania Burmistrzowi wraz z rocznym sprawozdaniem finansowym informacji o: realizacji skarg i wniosków, występujących awariach, wnioskach pokontrolnych z przeprowadzonych kontroli zewnętrznych, jakości usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz jakości usług zbiorowego odprowadzania ścieków - za lata 2022-2024 ww. dokumentacji nie przedłożono, a Burmistrz nie wzywał Spółki do jej przedstawienia.

(akta kontroli str. 182-185)

Burmistrz wyjaśnił: brak w przedkładanych (...) sprawozdaniach finansowych (...) informacji o realizacji skarg i wniosków, występujących awariach, wniosków z kontroli zewnętrznych (...) wynika z braku skarg w zakresie świadczonych usług.

(akta kontroli str. 688, 691)

11. W kontrolowanym okresie Gmina do 30 maja 2024 r. oraz do 14 stycznia 2025 r. nie posiadała odpowiednio Gminnego Zespołu ZK oraz aktualnego Gminnego Planu ZK.

Zarządzeniem Burmistrza nr 94/2024 z 31 maja 2024 r. powołano Gminny Zespół ZK, a Gminny Plan ZK zatwierdzony został przez Starostę Choszczeńskiego 15 stycznia 2025 r.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 i 3 ustawy o zarządzaniu kryzysowym tworzy się gminne plany zarządzania kryzysowego, które podlegają systematycznej aktualizacji, a cykl planowania nie może być dłuższy niż dwa lata. Stosownie do art. 19 ust. 4 ww. ustawy organem pomocniczym burmistrza w zapewnieniu wykonywania zadań zarządzania kryzysowego jest gminny zespół zarządzania kryzysowego.

(akta kontroli str. 452-453, 454-457)

Burmistrz wyjaśnił: (...) powodem było to, że pracownik ds. Obsługi Informatycznej, Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Informacji Niejawnych, był obciążony innymi obowiązkami służbowymi, co uniemożliwiło sfinalizowanie Planu Operacyjnego

⁹² „Modernizacja dróg gminnych nr 650165Z ul. Wolności, 650155Z ul. Różanej w miejscowości Recz” oraz przy Przebudowie i budowie dróg gminnych ulic: Podgórznej, Cichej, Reja, Słowackiego, Konopnickiej, Łącznik, Kochanowskiego w Reczu — „ETAP I” na działkach o nr ewidencyjnych: 68, 908, 70, 72, 874, 881, 886, 5, 885, 100/39, 898, 197/10 obręb 0008 Recz — miasto oraz dróg gminnych — ulicy Sienkiewicza 1 i Sienkiewicza 2 w Reczu — „ETAP III” na działkach o nr ew.: 100/92, 898 obręb 0008 Recz-miasto.

⁹³ Nr ewidencyjne: 68, 908, 70, 72, 874, 881, 886, 5, 885, 100/39, 898, 197/10, 197/9, 100/92, obręb 0008 Recz- miasto, „Modernizacji dróg gminnych nr 650142Z ul. Tylnej, 650149Z ul. Kościelnej”.

(tj. opracowanie arkusza uzgodnień z instytucjami zewnętrznymi i zatwierdzenie dokumentu u władz wyższych), dopiero w 2024 przy okazji aktualizacji Planu Operacyjnego, pracownik ds. Obsługi Informatycznej, Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Informacji Niejawnych, otrzymał szansę wprowadzenia do użytku uzgodnionego i zatwierdzonego dokumentu Planistycznego a w dalszej kolejności powołania Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego(...).

(akta kontroli str. 638-639, 640-641)

1.2 Utrzymanie sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej, urządzeń i obiektów budowlanych związanych z tymi sieciami oraz ochrona infrastruktury.

8. W celu ochrony infrastruktury przed skutkami gwałtownych zjawisk pogodowych w latach 2022-2024 rozbudowano kanalizację deszczową w Reczu o nowe odcinki (o łącznej długości 3 km) w ramach zadań inwestycyjnych polegających na: modernizacji dróg gminnych⁹⁴ oraz przebudowie i budowie dróg gminnych⁹⁵, z podłączeniem wód opadowych do istniejących kolektorów (kanalizacji deszczowej) znajdujących się w drodze wojewódzkiej nr 151 oraz krajowej E10. Przy wykonaniu ww. kanalizacji z uwagi na ukształtowanie terenu (różnice wysokości) w pasie drogowym wykonano dwa zbiorniki do wyhamowania wody pochodzącej z kolektora deszczowego przed wprowadzeniem jej do kanału Słutowo. Ww. odcinki nie zostały przekazane w użytkowanie ZUH Komunalnik. Na ww. inwestycje Gmina poniosła wydatki w łącznej wysokości 2 691,79 tys. zł.

(akta kontroli str. 396-400, 546, 554-557, 643, 649, 656)

Gmina nie prowadziła działań promujących zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych oraz nie wdrożyła programów dofinansowania takich przedsięwzięć realizowanych przez właścicieli nieruchomości we własnym zakresie. Nie budowano zbiorników retencyjnych ani studni infiltracyjnych. Wystąpił jeden przypadek udzielenia przez Urząd mieszkańcowi Gminy pomocy formalnej w złożeniu wniosku do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach programu „Moja Woda”. Na terenie Gminy brak było przelewów burzowych.

W sprawie zabezpieczenia przez Gminę urządzeń kanalizacyjnych przed przeciążeniami oraz mieszkańców przed zalaniem i podtopieniami w czasie intensywnych opadów deszczu albo roztopów, w sytuacji braku przelewów burzowych kanalizacji deszczowej na terenie Gminy Burmistrz wyjaśnił: *Gmina na etapie projektowania biorąc pod uwagę anomalie pogodowe (nawalne opady deszczu) planuje zwiększoną średnicę kanalizacji deszczowej oraz przy dużym nachyleniu terenu projektuje się zbiorniki w korpusie drogi (...) do spowolnienia spływu wody i uregulowania ilości wody odprowadzonej do kanału lub rzeki. Działanie mające na celu ochronę linii brzegowej przed uszkodzeniem.*

(akta kontroli str. 400, 594, 597, 638, 640, 649, 656-657)

9. Obowiązki związane z utrzymaniem infrastruktury sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej (poza nowo wybudowanymi w latach 2022-2024 odcinkami kanalizacji deszczowej) powierzono ZUH „Komunalnik”.

(akta kontroli str. 126-181, 643)

⁹⁴ Ulice: Wolności i Różana.

⁹⁵ Ulice na Osiedlu Dolinka: Podgórna, Cicha, Reja, Słowackiego, Konopnickiej, Łącznik, Kochanowskiego na działkach o nr ewidencyjnych: 68, 908, 70, 72, 874, 881, 886, 5, 885, 100/39, 898, 197/10 obręb 0008 Recz – miasto oraz dróg gminnych ul. Sienkiewicza 1 i 2 na działkach o nr ewidencyjnych: 100/92, 898 obręb 0008 Recz – miasto.

Gmina nie wykonała ani nie zapewniła wykonania przez Spółkę okresowych kontroli budowlanych sieci kanalizacyjnych⁹⁶, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 400)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Gmina nie wykonała, ani nie zapewniła wykonania przez Spółkę, raz na pięć lat okresowych kontroli budowlanych wszystkich sieci kanalizacyjnych, będących jej własnością.

Zgodnie z art. 62 ust. 1 pkt 2) ustawy Prawo budowlane obiekty budowlane powinny być w czasie ich użytkowania poddawane przez właściciela lub zarządcę kontroli okresowej, co najmniej raz na 5 lat, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego i przydatności do użytkowania obiektu budowlanego, estetyki obiektu budowlanego oraz jego otoczenia.

(akta kontroli str. 400)

Burmistrz wyjaśnił: *Stanowisko ds. ochrony Środowiska, drogownictwa, infrastruktury i gospodarki komunalnej w latach 2022/2024 otrzymało dodatkowe obowiązki obciążające zakres dotychczasowy. Z uwagi na ośmiogodzinny wymiar czasu pracy wykonanie wszystkich obowiązków było niemożliwe ze względu na złożoność tematów. Ustawowe obowiązki nie zostały wykonane z uwagi na brak podziału obowiązków według kompetencji w wskazanym okresie. Wskazuje się, że jest to stanowisko jednoosobowe.*

(akta kontroli str. 593, 596)

1.3 Realizacja obowiązków określonych w pozwoleniach i zezwoleniach, obowiązków informacyjnych i sprawozdawczych, wydawanie decyzji środowiskowych.

10. W okresie objętym kontrolą Gmina uzyskała pozwolenie wodnoprawne⁹⁷ na wykonanie urządzenia wodnego⁹⁸ oraz na usługę wodną⁹⁹. W latach 2023-2025, na podstawie informacji rocznej ustalającej opłatę stałą za ww. usługę wodną, Gmina uiściła na rzecz PGW WP z tego tytułu opłatę łącznie w kwocie 63 zł. W sprawie realizacji ww. inwestycji Burmistrz wyjaśnił, że: *inwestycja nie została rozpoczęta, odprowadzenie wody opadowej z al. Wolności i ul. Lipowej nie zostało rozpoczęte z uwagi na brak naborów celem uzyskania dofinansowania. (...) decyzja nie została wygaszona, ponieważ inwestycja jest nadal planowana do realizacji. Warunkiem wykonania inwestycji jest uzyskanie dofinansowania w postaci środków zewnętrznych.*

(akta kontroli str. 602-605, 638, 640, 688, 691, 701-710)

Poza ww. decyzją Gmina nie posiadała pozwoleń wodnoprawnych wymaganych na podstawie art. 389 pkt 1 i 6 w zw. z art. 35 ust. 3 pkt 7 ustawy Prawo wodne

⁹⁶ Nie dotyczy wybudowanej w latach 2022-2024 kanalizacji deszczowej, co do której obowiązek pięcioletniej kontroli jeszcze nie powstał.

⁹⁷ Decyzja Dyrektora Zarządu Zlewni w Stargardzie PGW WP nr SZ.ZUZ.3.4210.186.4.2022.JM z 12 grudnia 2022 r. Zgodnie z art. 400 ust. 6 ustawy Prawo wodne nie ustalono czasu obowiązywania pozwolenia wodnoprawnego na wykonanie urządzenia wodnego. W myśl art. 414 ust. 1 pkt 3 pozwolenie wodnoprawne wygasa, jeżeli inwestor nie rozpoczął wykonywania urządzenia wodnego w terminie 3 lat od dnia, w którym pozwolenie wodnoprawne stało się ostateczne.

⁹⁸ Wylotu W1, służącego do odprowadzania wód opadowych lub roztopowych do cieku Kanał Słutowo, planowanego do realizacji na działce o nr ewidencyjnym 282 w obrębie Recz.

⁹⁹ Odprowadzanie wód opadowych lub roztopowych z Alei Wolności w Reczu do wód cieku Kanał Słutowo.

na odprowadzanie wód opadowych i roztopowych do wód i urządzeń wodnych, pomimo istniejącej w Gminie sieci kanalizacji deszczowej, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 401, 443-447, 602-605, 643)

11. Gmina nie przekazywała kwartalnych oświadczeń, o których mowa w art. 552 ust. 2a pkt 2 i ust. 2b pkt 1 ustawy Prawo wodne, w celu ustalenia opłaty zmiennej za odprowadzanie do wód – wód opadowych lub roztopowych, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 401, 540, 545)

W sprawie ilości odprowadzonych do rzeki Iny i jej dopływów wód opadowych i roztopowych, ścieków, a także ilość substancji wprowadzonych ze ściekami ogółem oraz wielkości należnych opłat za usługi wodne i opłat podwyższonych oraz uregulowanych przez Gminę Burmistrz wyjaśnił: *Gmina (...) nie wykonała inwentaryzacji wylotów wód opadowych i roztopowych, ścieków w roku kalendarzowym 2022/2023/2024 z uwagi na brak środków finansowych, tym samym brakiem możliwości zaplanowania w planie wydatków i zakupów. Planowane inwestycje w m. Recz (inwestycje drogowe) posiadają pozwolenia wodnoprawne Al. Wolności i ul. Różana. Ze względu na brak dofinansowań inwestycja nie została zrealizowana i z tego tytułu opłaty wodne nie są wnoszone.*

(akta kontroli str. 638, 640)

12. Stosownie do obowiązku nałożonego na podstawie art. 328 ust. 2 ustawy Prawo wodne złożono w terminie (tj. 28 lutego 2023 i 2024 r.) roczne sprawozdania za lata 2022-2023 z realizacji działań zawartych w planie gospodarowania wodami, sprawozdanie za 2024 r. przesłano ministrowi właściwemu do spraw gospodarki wodnej 1 kwietnia 2025 r. (w trakcie kontroli NIK), co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Z treści ww. sprawozdań wynikało, że Gmina (poza działaniem uzupełniającym w postaci uchwalenia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Recz na lata 2024-2027 z perspektywą na lata 2028-2031) nie realizowała działań podstawowych w ramach ww. planu ze względu na brak środków finansowych.

(akta kontroli str. 608-637)

13. W okresie objętym kontrolą do Burmistrza nie wpływały wnioski o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na wody rzeki Iny lub jej dopływy oraz nie wydawano takich decyzji.

(akta kontroli str. 401, 410-419)

14. W okresie objętym kontrolą w celu poprawy gospodarki ściekowej, poprawy jakości wód powierzchniowych oraz ograniczeń zanieczyszczenia rzeki Iny i jej dopływów Gmina podejmowała następujące działania:

- rozpoczęto w 2024 r. (poza obszarem aglomeracji Recz) inwestycję pod nazwą „Budowa oczyszczalni ścieków wraz z kanalizacją sanitarną oraz modernizacją stacji uzdatniania wody w miejscowości Pomień gm. Recz w systemie zaprojektuj i wybuduj”¹⁰⁰, w wyniku której zaplanowano wybudowanie 4,112 km sieci oraz podłączenie do niej 302 mieszkańców;

- w 2022 r. rozpoczęto i w 2023 r. zakończono „Modernizację przepompowni ścieków w miejscowości Recz ul. Chyża dz. nr 404, 405” w zakresie: przebudowy i rozbudowy o dodatkową przepompownię ścieków wraz z osadnikiem i kratami,

¹⁰⁰ Planowany termin zakończenia inwestycji 31 grudnia 2026 r., niezbędne nakłady finansowe oszacowano na 5 000,00 tys. zł.

budowy punktu zlewnego ścieków dowożonych, budowy zewnętrznej infrastruktury technicznej sieci i instalacji wodno-kanalizacyjnej, sterowniczej, oświetleniowej, dojazdów, dojścia i placów manewrowych¹⁰¹;

- podpisano umowę na zaprojektowanie i wykonawstwo zadań pod nazwą „Budowa stacji uzdatniania wody wraz z modernizacją czterech ujęć wody w miejscowości Recz gm. Recz w systemie zaprojektuj i wybuduj”, w zakresie branży sanitarnej polegających m.in. na budowie instalacji technologicznej wewnętrznej i zewnętrznej wraz z obiektami towarzyszącymi niezbędnymi dla funkcjonowania stacji uzdatniania, budowie dwóch zbiorników retencyjnych oraz sieci wodociągowej łączącej studnie głębinowe ze stacjami uzdatniania wody.

(akta kontroli str. 402-407)

15. W sprawie występujących w Gminie barier/problemów/ograniczeń prawnych, organizacyjnych lub finansowych i ograniczających skuteczność zapewnienia ochrony rzeki Iny lub jej dopływów przed zanieczyszczeniami Burmistrz wyjaśnił m.in., że zidentyfikowano następujące problemy:

- *finansowy, który ogranicza możliwości skanalizowania całej gminy Recz. Pomijanie tego problemu przez wiele lat i ograniczone zdolności finansowe poprzez zadłużenie i wdrożony program naprawczy w Gminie Recz w latach 2014-2017 oraz 2017-2019 spowolnił rozwój naszej gminy, brak możliwości wykonywania nowych inwestycji w tym okresie;*

- *zbyt małej powierzchni nieruchomości do wykonania zbiorników bezodpływowych i oczyszczalni przydomowych (tj. budynki czworaki, ośmioraki zlokalizowane w bliskiej odległości od siebie zbudowane za PGR brak możliwości wykonania zbiorników i oczyszczalni. Jedynym rozwiązaniem w miejscowościach Żeliszewo, Sulibórz, Rajsko, Pomień, Wielgoszcz, Pamięcin jest budowa sieci kanalizacji sanitarnej i lokalnej oczyszczalni ścieków;*

- *wysokich wód gruntowych w niektórych miejscowościach oraz lokalizację nieruchomości przy zbiornikach wodnych, która uniemożliwia budowę zbiorników i przydomowych oczyszczalni ścieków;*

- *braku kontroli nad wprowadzaniem do środowiska substancji zawartych w środkach ochrony roślin: pestycydów, herbicydów, fungicydów, insektycydów itd. Problem jest zauważalny podczas obfitych opadów deszczu gdy następuje spływ powierzchniowy. Powodują one pienie w wodach płynących – rzekach i kanałach;*

- *braku programów/dofinansowań zewnętrznych, które by pomogły w realizacji zadań gospodarki wodnościekowej w małych gminach;*

- *braku środków finansowych na zwiększenie zatrudnienia w Urzędzie (...) i tym samym zatrudnienia pracownika do realizacji pełnych zadań z zakresu ochrony środowiska (...). W 2024 r. podjęto działania mające na celu zmniejszenie zadań na stanowisku ds. Ochrony środowiska, Drogownictwa i Infrastruktury Komunalnej w celu efektywniejszego wykonywania powierzonych zadań.*

(akta kontroli str. 408-409)

W sprawie wskazania skali problemu nieruchomości nieskanalizowanych ze zbyt małą powierzchnią nieruchomości do wykonania zbiorników bezodpływowych i oczyszczalni przydomowych, sposobu usuwania nieczystości ciekłych z takich nieruchomości oraz ilości ścieków bytowych odprowadzanych bez ich oczyszczenia do środowiska Burmistrz wyjaśnił, że: (...) w m. Sulibórz¹⁰² oraz Pomień¹⁰³ wykonano sieć kanalizacji sanitarnej w czasach Państwowych

¹⁰¹ Koszty związane z modernizacją sieci wyniosły 3 059,12 tys. zł, w tym środki własne Gminy 1 559,12 tys. zł oraz środki z Polskiego Ładu 1 500,00 tys. zł.

¹⁰² Według ewidencji Urzędu Stanu Cywilnego 129 mieszkańców.

¹⁰³ Według ewidencji Urzędu Stanu Cywilnego 302 mieszkańców.

Gospodarstw Rolnych bez oczyszczalni ścieków. Sieć przeszła na majątek Gminy (...). Nieczystości ciekłe przez cały czas odprowadzane są do rowu. Sieć działa do dnia dzisiejszego. (...) część mieszkańców podłączonych jest do wspomnianej sieci, a część posiada zbiorniki bezodpływowe. Domy jednorodzinne nowo wybudowane posiadają przydomowe oczyszczalnie ścieków. (...) na niektórych nieruchomościach prywatnych nie można wykonać zbiorników bezodpływowych ani przydomowych oczyszczalni ścieków ze względu na wysoki stan wód gruntowych.

W sprawie liczby mieszkańców m. Sulibórz i Pomień podłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej bez oczyszczalni ścieków oraz ilości ścieków z sieci kanalizacji sanitarnej, która trafia do środowiska bez ich oczyszczenia Burmistrz wyjaśnił: *Do starej sieci kanalizacji sanitarnej wybudowanej za dawnych PGR (...) przyłączono budynki ośmioraki (...) oraz trzy domy jednorodzinne w ciągu ośmioraków. Łączna liczba mieszkańców zameldowanych na pobyt stały we wskazanych budynkach to 90. Gmina Recz nie posiada informacji o ilości ścieków bytowych odprowadzanych bez ich oczyszczania do środowiska.*

Z ww. budynków gminną siecią kanalizacji sanitarnej odprowadzано ścieki bytowe do środowiska bez ich oczyszczenia, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 594, 597-598, 642, 645, 648)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Gmina nie posiadała pozwoleń wodnoprawnych wymaganych na podstawie art. 389 pkt 1 w zw. z art. 35 ust. 3 pkt 7 ustawy Prawo wodne na odprowadzanie wód opadowych i roztopowych do wód i urządzeń wodnych¹⁰⁴, pomimo istniejących w Gminie odcinków kanalizacji deszczowej o łącznej długości 740,5 m.

Gmina nie posiadała wiedzy o lokalizacji wszystkich wylotów kanalizacji deszczowej na terenie Recza (znajdujących się na ul. Murarskiej, Chyżej i Promenada), ponieważ nie przeprowadziła jej inwentaryzacji. Przykładowo z centrum m. Recz (ul. Rynek oraz część ul. Środkowej) wody opadowe odprowadzane były do kanału Stobnica¹⁰⁵, z ul. Kolejowej - do rowu¹⁰⁶.

Zgodnie z art. 389 pkt 1 ww. ustawy pozwolenie wodnoprawne jest wymagane m.in. na usługę wodą. Stosownie do art. 35 ust. 3 pkt 7 ww. ustawy usługi wodne obejmują odprowadzanie do wód lub do urządzeń wodnych - wód opadowych lub roztopowych, ujętych w otwarte lub zamknięte systemy kanalizacji deszczowej służące do odprowadzania opadów atmosferycznych albo w systemy kanalizacji zbiorczej w granicach administracyjnych miast.

W konsekwencji nie sporządzano i nie przekazywano Wodom Polskim kwartalnych oświadczeń, o których mowa w art. 552 ust. 2a pkt 2 i ust. 2b pkt 1 ustawy Prawo wodne, tj. podmiotów obowiązanych do ponoszenia opłat za usługi wodne oraz ich nie ponoszono.

(akta kontroli str. 400-401, 555-557, 643)

Burmistrz wyjaśnił: *Prawdopodobnie wyloty kanalizacji oraz sieć kanalizacji deszczowej zostały zbudowane w latach 70-tych, 80-tych, prawdopodobnie ze względów finansowych nie zostały sporządzone pozwolenia wodnoprawne.*

¹⁰⁴ Z wyjątkiem decyzji Dyrektora Zarządu Zlewni w Stargardzie z 12 grudnia 2022 r., znak: SZ.ZUZ.3.4210.186.4.2022.JM na wykonanie urządzenia wodnego, tj. wylotu W1, służącego do odprowadzania wód opadowych lub roztopowych do cieku Kanału Słutowo.

¹⁰⁵ Działka o nr ew. 282.

¹⁰⁶ Działka o nr ew. 145.

W budżecie na bieżący rok zaplanowane zostały środki na sporządzenie dokumentacji dla istniejących wylotów kanalizacji deszczowej (...).

Na potrzeby przeprowadzenia postępowania ws. wykonania operatów wodnoprawnych (w celu uzyskania pozwoleń wodnoprawnych na odprowadzanie wód roztopowych i opadowych) wykonana została wstępna weryfikacja wylotów na terenie miasta (za pomocą map i oględzin w terenie). Gmina Recz przygotowuje zapytanie ofertowe w celu zlecenia firmie, zajmującej się tego typu zadaniami (...), dokonania szczegółowej inwentaryzacji i weryfikacji wylotów (w tym m.in. stwierdzenie czy istnieją inne, niż wstępnie zweryfikowane, na które Gmina winna uzyskać pozwolenie) wraz z określeniem ich danych technicznych, wskazania położenia wylotów i rzędnych wysokościowych dna itd. Będzie to pierwszy etap zadania, zmierzającego do ustalenia pozwoleń wodnoprawnych. Po jego zakończeniu, gdy znana będzie konkretna ilość wylotów, na jakie trzeba uzyskać zezwolenie, Gmina przeprowadzi postępowanie w celu wyłonienia wykonawcy i zleci wykonanie operatów wodnoprawnych wraz z uzyskaniem pozwoleń wodnoprawnych wykwalifikowanej firmie.

W sprawie braku sporządzania oświadczeń Burmistrz wyjaśnił: Brak przekazywania oświadczeń wynikał z braku wewnętrznych ustaleń do kogo należy ich sporządzanie – do ZUH Komunalnik czy Gminy.

(akta kontroli str. 540-541, 545-546, 644)

2. Z budynków położonych w miejscowościach Sulibórz oraz Pomień odprowadzono gminną siecią kanalizacji sanitarnej ścieki bytowe do środowiska bez ich oczyszczenia, co stanowiło naruszenie art. 83 ust. 1 ustawy Prawo wodne oraz art. 6 ustawy Prawo ochrony środowiska.

Zgodnie z art. 83 ust. 1 ustawy Prawo wodne wprowadzający ścieki do wody lub do ziemi są obowiązani zapewnić ochronę przed zanieczyszczeniem, w szczególności przez budowę i eksploatację urządzeń służących tej ochronie, a tam gdzie jest to celowe, powtórne wykorzystanie oczyszczonych ścieków. Stosownie do art. 6 Prawa ochrony środowiska kto podejmuje działalność mogącą negatywnie oddziaływać na środowisko jest obowiązany do zapobiegania temu oddziaływaniu, a kto podejmuje działalność, której negatywne oddziaływanie na środowisko nie jest jeszcze w pełni rozpoznane, jest zobowiązany kierując się przezornością, podjąć wszelkie możliwe środki zapobiegawcze.

(akta kontroli str. 408, 594, 597-598, 642, 645, 648)

Burmistrz wyjaśnił, że z uwagi na brak oczyszczalni ścieków Gmina nie podejmowała środków zapobiegawczych. Brak obiektu oczyszczalni ścieków w tych miejscowościach i niedostrzeżenia ważności problemu spowodował odłożenie planowanych inwestycji w czasie. (...) Gmina podjęła działania aby uregulować (...) wieloletnie zaniechania przystępując do opracowania dokumentacji projektowej i wykonawstwa sieci kanalizacyjnej i lokalnej oczyszczalni ścieków w m. Pomień. Środki pozyskano z Polskiego Ładu w systemie zaprojektuj i wybuduj. Planowane rozpoczęcie budowy to IV kwartał 2025 r. z zakończeniem inwestycji w 2026 r. W trakcie przygotowania jest Program Funkcjonalno – Użytkowy, który posłuży do złożenia wniosku na dofinansowanie w celu budowy nowej sieci kanalizacji sanitarnej i lokalnej oczyszczalni ścieków w m. Sulibórz. Ze względu na duże odległości m. Recz od wsi podjęto decyzję budowy sieci sanitarnej i lokalnej oczyszczalni ścieków w m. Pomień i Sulibórz.

(akta kontroli str. 642, 688, 691)

3. Sprawozdanie z realizacji działań zawartych w planie gospodarowania wodami, o którym mowa w art. 328 ust. 2 ustawy Prawo wodne za 2024 r. zostało złożone 1 kwietnia 2025 r., tj. z opóźnieniem 31 dni.

Stosownie do obowiązku nałożonego na podstawie art. 328 ust. 2 ustawy Prawo wodne burmistrzowie, w zakresie swojej właściwości, sporządzają roczne sprawozdania z realizacji działań zawartych m.in. w planach gospodarowania wodami i przekazują je ministrowi właściwemu do spraw gospodarki wodnej w terminie do dnia 28 lutego roku następnego.

(akta kontroli str. 625-637)

Burmistrz wyjaśnił, że: *ze względu na wielozadaniowy charakter jednoosobowego stanowiska, odpowiedzialnego za złożenie sprawozdania, i występujący w okresie terminu złożenia sprawozdania duży zakres spraw bieżących (głównie związanych z usuwaniem drzew, zezwoleniami na ich usunięcie, oględzin w terenie), sprawozdanie z realizacji działań zawartych w planach zagospodarowania wodami za 2024 r. nie zostało złożone w terminie. Wysłane zostało po terminie.*

(akta kontroli str. 594, 597)

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami oraz uwzględniając działania podjęte w trakcie kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Wnioski

1. Podjęcie działań w celu precyzyjnego określenia w Regulaminie utrzymania czystości i porządku częstotliwości opróżniania osadników przydomowych oczyszczalni ścieków.
2. Zapewnienie ujęcia kompletnych oraz aktualnych informacji w ewidencji, o której mowa w art. 3 ust. 3 w związku z ust. 5 ustawy o utrzymaniu czystości.
3. Opracowanie planu kontroli oraz przeprowadzanie ich, co najmniej raz na dwa lata zgodnie planem, o którym mowa w art. 6 ust. 5aa ustawy o utrzymaniu czystości.
4. Zapewnienie rzetelnego i skutecznego nadzoru nad obowiązkami wyposażenia właścicieli nieruchomości w zbiornik bezodpływowy nieczystości ciekłych lub w przydomową oczyszczalnię ścieków bytowych oraz nad ich prawidłowym opróżnianiem.
5. Zapewnienie sporządzania i przekazywania właściwym organom sprawozdań dotyczących gospodarowania nieczystościami ciekłymi.
6. Rzetelne weryfikowanie składanych przez przedsiębiorców sprawozdań, o których mowa w art. 9o ustawy o utrzymaniu czystości, a w przypadku nieprawidłowego ich sporządzenia wzywaniem do poprawienia.
7. Zapewnienie rzetelnego i skutecznego nadzoru nad realizacją przez właścicieli nieruchomości obowiązku podłączenia do sieci kanalizacji sanitarnej, a w przypadku jego niewykonania wydawanie decyzji nakazujących.
8. Zwiększenie nadzoru właścicielskiego Gminy nad realizacją przez ZUH Komunalnik obowiązków określonych w zezwoleniu na zbiorowe odprowadzanie ścieków.
9. Zapewnienie prowadzenia okresowych kontroli budowlanych sieci kanalizacyjnych.
10. Podjęcie działań w celu uzyskania pozwoleń wodnoprawnych na usługi wodne polegające na odprowadzaniu do wód lub urządzeń wodnych - wód opadowych lub roztopowych.
11. Kontynuowanie działań związanych z budową oczyszczalni w miejscowości Pomień i Sulibórz, mających na celu zapobieżenie odprowadzaniu ścieków do środowiska bez ich oczyszczenia.
12. Terminowe składanie sprawozdań z realizacji działań zawartych w planie gospodarowania wodami.

Uwaga Uwzględniając wskazywane w wyjaśnieniach przyczyny powstania nieprawidłowości związane z zasobami kadrowymi i ich wykorzystaniem, Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na potrzebę organizacji pracy w sposób zapewniający zasoby kadrowe niezbędne do prawidłowej i terminowej realizacji zadań w obszarze gospodarki ściekowej i ochrony środowiska.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, 14 maja 2025 r.

Kontroler

Marta Górską-Jaś

Główny specjalista k. p.

/podpisano elektronicznie/

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Szczecinie

Dyrektor

z up. Bogusław Wójcik

p.o. Wicedyrektor

/podpisano elektronicznie/

Potwierdzam zgodność kopii z dokumentem elektronicznym:

Identyfikator dokumentu	697b9c25a7d24a58b064bed1a397e83c	
Nazwa dokumentu	P25082 UM Recz WP .pdf	
Tytuł dokumentu	P25082 UM Recz WP	
Skrót dokumentu	242808fde31110974ec37571e49ccf2a79c5c32f28107c62671001c8402e51db	
Wersja dokumentu	1.2	
Data dokumentu	2025-05-14	
Podpis	Podpisany przez	Bogusław Tomasz Wójcik
	Stanowisko podpisu	Bogusław Wójcik (p.o. Wicedyrektor Delegatury) LSZ
	Data podpisu	2025-05-14
	Rodzaj certyfikatu	Podpis kwalifikowany
Podpis	Podpisany przez	Marta Ewa Górską-Jaś
	Stanowisko podpisu	Marta Górską-Jaś (Główny specjalista kontroli państwowej) LSZ
	Data podpisu	2025-05-14
	Rodzaj certyfikatu	Podpis kwalifikowany
	EZD RP 21.1.18	
Data wydruku	2025-05-14	
Autor wydruku	Podpora Joanna	